

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Голова приймальної комісії,
ректор Львівського національного медичного
університету імені Данила Галицького
акад. НАН України, професор

Борис ЗІМЕНКОВСЬКИЙ

ПРОГРАМА

ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 222 МЕДИЦИНА

Галузі знань: 22 Охорона здоров'я

для вступників третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
на здобуття ступеня «Доктор філософії (PhD)»
в обсязі програми рівня вищої освіти магістра (спеціаліста)

Львів - 2022

Програма фахового вступного випробування зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні підготовки для здобуття освітнього і водночас першого наукового ступеня доктора філософії на основі ступеня магістра медицини.

Розробники:

- Соломенчук Т.М., д.мед.н., професор кафедри сімейної медицини ФПДО;
- Пирогова В.І., д.мед.н., професор, завідувач кафедри акушерства, гінекології та перинатології ФПДО;
- Скляров Є.Я., д.мед.н., професор, завідувач кафедри терапії № 1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології ФПДО;
- Урбанович А.М., д.мед.н., професор, завідувач кафедри ендокринології;
- Сороківський М.С., к.мед.н., доцент, завідувач кафедри променевої діагностики ФПДО;
- Гудзь А.С., д.мед.н., професор, завідувач кафедри офтальмології ФПДО;
- Білобривка Р.І., д.мед.н., професор, завідувач кафедри психіатрії, психології та сексології;
- Костик О.П., д.мед.н., професор, завідувач кафедри фтизіатрії і пульмонології;
- Гутор Т.Г., к.мед.н., доцент, завідувач кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я;
- Регеда М.С., д.мед.н., професор, завідувач кафедри патологічної фізіології;
- Матешук-Вацеба Л.Р., д.мед.н., професор, завідувач кафедри нормальної анатомії;
- Максимець Т.А., к.мед.н., асистент кафедри терапії № 1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології ФПДО.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового випробування розрахована на фахівців, які мають освітній ступінь магістра медицини (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста медичного спрямування) і вступають на навчання для здобуття освітнього і водночас першого наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 222 «Медицина».

Програма укладена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, Галузевого стандарту вищої освіти для третього освітньо-наукового рівня доктора філософії зі спеціальності 222 «Медицина» (проект), постанов КМ України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261 та «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.015 р. № 1187, Освітньо-наукової програми «Медицина» третього (освітньо-наукового) рівня підготовки за спеціальністю 226 Медицина, 22 Охорона здоров'я. Кваліфікація: доктор філософії (Ph.D.), затвердженої рішенням вченої ради (від 30.10.21019 р., протокол № 10-BP) та введеної в дію наказом ректора (від 30.10.21019 р., № 3796-з) Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (далі – Університету), Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, затвердженого рішенням вченої ради (від 30.10.21019 р., протокол № 10-BP) та введеного в дію наказом ректора Університету (від 30.10.21019 р., № 3796-з), Правил прийому до аспірантури для здобуття наукового ступеня доктора філософії та докторантury для здобуття наукового ступеня доктора наук у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, затверджених рішенням вченої ради Університету (від 18.12.21019 р., протокол № 12-BP).

Мета фахового вступного випробування полягає у визначенні рівня базових теоретичних знань і вмінь вступників відповідно до обсягу навчальних програм освітнього ступеня магістра медицини (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста медичного спрямування) з таких дисциплін: акушерство та гінекологія, внутрішні хвороби, ендокринологія, кардіологія, нормальна анатомія, офтальмологія, патологічна фізіологія, променева діагностика, психіатрія, соціальна медицина, фтизіатрія.

Вступник має знати:

- методи дослідження в акушерстві, принципи ведення фізіологічної вагітності та пологів, ускладнення вагітності та пологів, етіологію, клініку, діагностику, класифікацію та лікування екстрагенітальної патології та перинатальних інфекцій, покази до оперативного акушерства;

- будову центральної та периферичної нервової системи, фізіологічні та патологічні особливості функціонування, принципи діагностики, диференційної діагностики при захворюваннях периферичної / центральної нервової системи, основні алгоритми терапевтичного чи нейрохірургічного лікування з урахуванням рекомендацій доказової медицини;
- загальні питання організації і надання медичної допомоги в Україні, в тому числі невідкладної; основні законодавчі та нормативно-правові акти у сфері охорони здоров'я, принципи експертизи тимчасової та стійкої непрацездатності;
- етіологію, патогенез, клініку, діагностику, класифікацію, основні принципи та схеми лікування захворювань серцево-судинної, дихальної, травної, ендокринної, сечовидільної системи; сучасні стандарти діагностики і лікування згідно даних доказової медицини, рекомендацій вітчизняних і міжнародних лікарських товариств;
- сучасні спеціальні офтальмологічні методи дослідження, особливості клініки, діагностики та лікування захворювань придатків ока, очного яблука, нервового апарату органа зору, глаукоми, показання до надання хірургічної допомоги, діагностику невідкладних станів ока, офтальмологічні симптоми при загальних захворюваннях організму;
- норми радіаційної безпеки, рентгенологічні ознаки різних захворювань, принципи УЗД, МРТ, КТ радіонуклідних методів досліджень, діагностичні можливості УЗД при захворюваннях внутрішніх органів, сечостатевої системи, щитовидної залози;
- основні етіологічні фактори та патогенетичні механізми психічних розладів, класифікацію, принципи та методи їх лікування, психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання наркотичних засобів, алкоголю, токсичних сполук;
- етіологію, патогенез, клінічні прояви, принципи діагностики та лікування інфекційних захворювань з різним механізмом передачі, принципи формування та обґрунтування нозологічного діагнозу, підходи до лікування згідно прийнятих стандартів;
- патогенез туберкульозу, шляхи зараження та поширення мікобактерій, основні, клінічну класифікацію, методи лабораторного та рентгенологічного обстеження хворих, основи туберкулінодіагностики, основні принципи та методи лікування хворих на туберкульоз, покази до хіміопрофілактики та методику і техніку проведення вакцинації БЦЖ;
- анатомічно-функціональні особливості та основні синдроми ураження сечостатевої системи, методики дослідження урологічного статусу; основні методи дослідження в урології, їх переваги та діагностичні можливості; етіологію, патогенетичні особливості, клінічні прояви, діагностичні та диференціально-діагностичні ознаки урологічних захворювань, сучасні напрямки та алгоритми лікування захворювань органів сечостатевої системи;
- види збудників, здатних спричиняти бактерійні, вірусні та паразитарні хвороби у людей, закономірності взаємодії мікроорганізмів з макроорганізмом, імунної системи, механізми протиінфекційного та протипаразитарного імунітету, особливості патогенезу, лабораторної діагностики, профілактики та лікування цих хвороб;

– основні поняття загальної нозології, причини, механізми розвитку та прояви типових патологічних процесів та найбільш поширеніх захворювань, причин і механізмів функціональних, метаболічних, структурних порушень органів та систем організму при захворюваннях, основні закономірності виникнення, особливості етіології та патогенезу патологічних процесів та хвороб;

– фундаментальні властивості будови людського організму, закономірності розвитку та особливості структури органів та систем людини у різні періоди онтогенезу, поняття норми, варіантів мінливості та вад, морфо-функціональні особливості окремих анатомічних структур і систем;

– загальні механізми функціонування організму в нормі, головні закономірності розвитку патологічних процесів, порушення обміну речовин, причинно-наслідкові зв'язки у патогенезі типових порушень функціонування систем організму.

Вступник має вміти:

– зібрати анамнез, провести клінічне обстеження хворого, визначити послідовність та обсяг додаткових досліджень, встановити діагноз на підставі отриманих даних, провести диференційну діагностику з іншими захворюваннями, призначити відповідне лікування, оформити медичну документацію;

– надати необхідну допомогу при невідкладних станах, визначити покази до госпіталізації, оперативного лікування;

– консультувати пацієнтів стосовно модифікації способу життя, проводити корекцію медикаметозного лікування та застосовувати немедикаметозні методи, визначати ступінь працевдатності хворого;

– інтерпретувати результати сучасних лабораторних та інструментальних методів та безпосередньо проводити певні діагностичні заходи;

– визначити джерело необхідної інформації, проводити аналіз отриманих даних, володіти стандартними методами описових, аналітичних, епідеміологічних, медико-статистичних та експериментальних досліджень;

– дотримуватися вимог лікарської етики і деонтології при спілкуванні з пацієнтами, їх родичами та близькими, а також колегами.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

1. АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ

1. Принципи антенатального спостереження за вагітними
2. Кесарів розтин в сучасному акушерстві.
3. Імуноконфліктна вагітність.
4. Багатоплідна вагітність.
5. Аномалії полового діяльності.
6. Невиношування вагітності. Причини, класифікація, діагностика.
7. Дистрес плода під час вагітності
8. Затримка росту плода.
9. Гіпертензивні розлади під час вагітності.
10. Позаматкова вагітність
11. Кровотечі під час вагітності
12. Кровотечі в послідовому та післяпологовому періодах
13. Геморагічний шок в акушерстві. Патогенез, клініка, інтенсивна терапія.
14. Залізодефіцитна анемія у вагітних.
15. Гестаційний діабет.
16. Запальні захворювання органів малого тазу.
17. Апоплексія яєчника.
18. Аномальні маткові кровотечі
19. Дисгормональні захворювання молочної залози.
20. Доброякісні захворювання шийки матки.
21. Передракові захворювання шийки матки.
22. Гіперплазія ендометрію.
23. Лейоміома матки.
24. Генітальний ендометріоз.
25. Передменструальний синдром.
26. Клімакс і менопауза.
27. Діагностичні операції в гінекології.
28. Безплідний шлюб.
29. Сучасні методи планування сім'ї.
30. Гормональна контрацепція.
31. Нейроендокринна регуляція репродуктивної функції
32. Передчасне статеве дозрівання
33. Затримка статевого дозрівання
34. СПКЯ
35. Передчасна недостатність яєчників
36. Гнійно-септичні післяпологові ускладнення.
37. ПСШ.
38. Перинатальні інфекції

Перелік рекомендованої літератури

1. Акушерство та гінекологія у 4 т.:національний підручник/ Кол. авт. За ред. акад. НАМН України, проф. В.М.Запорожана. К. ВСВ «Медицина». 2013. 1032 с.
2. Вдовиченко Ю.П., Татарчук Т.Ф. та ін. Гінекологія дитячого і підліткового віку. Київ: Медицина. 2012.
3. Адамова ГМ, Бондаренко ОА, Гойда НГ.та ін.. Сучасні аспекти планування сім'ї:навч. посібник. К., 2012. 320 с.
4. Татарчук ТФ,та ін. Акушерство і гінекологія. Київ: Медицина. 2013.
5. Венцківський Б М, Камінський В В, Грищенко ВІ. Фізіологічне акушерство (змістовий модуль): навч. посіб. К.: Чайка-Всесвіт, 2008. 94 с.
6. Айламазян, Э. К. Гинекология. М.: СпецЛит, 2014. 432 с.
7. Василевская ЛН. и др. Гинекология. М.: Феникс, 2016. 656 с.
8. Загребина ВА, Торчинов АМ. Гинекология. Учебник . М.: Медицина, 2016. 280 с.
9. Каплан, А. Л. Учебник акушерства и гинекологии . М.: Государственное издательство медицинской литературы, 2015. 284 с.
10. Серов ВН, Стрижаков АН, Маркин СА. Практическое акушерство . М.: Медицина, 2017. 512 с.
11. Степанова Р Н. Практические умения по акушерству и гинекологии. М.: Феникс, 2017. 139 с.
12. Confidentiality in Adolescent Health Care. ACOG Committee Opinion, Number 803. *Obstetrics & Gynecology*: April 2020; 135 (4): e171-e177 doi: 10.1097/AOG.0000000000003770
13. Беременность высокого риска: протоколы, основанные на доказательствах / Джон Т. Квинан, Катрин И.Спонг, Чарльз Дж.Локвуд: пер. с англ., 2020. 560 с.

2. АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ

1. Класифікація видів наркозу
2. Фармакокінетика та фармакодинаміка тіопенталу натрію
3. Гемодинамічні показники при гіповолемічному шоку та принципи інтенсивної терапії
4. Пацієнт, який лікується у відділенні інтенсивної терапії з приводу гострого інфаркту міокарда (3-тя доба), раптово втратив свідомість. Пульс на сонних артеріях відсутній, наявні поодинокі неадекватні вдихи. На ЕКГ-моніторі: хаотичні хвилі різної амплітуди і висоти. Яке ускладнення виникло? Опишіть алгоритм надання невідкладної допомоги.
5. Клініка ефірного наркозу
6. Фармакокінетика та фармакодинаміка ГОМК
7. Гемодинамічні показники кардіогенного шоку та принципи інтенсивної терапії
8. Пацієнт доставлений у приймальне відділення у зв'язку з масивною шлунковою кровотечею. Під час огляду пацієнт раптово втратив свідомість. Пульс на сонних артеріях відсутній, дихання відсутнє, на ЕКГ деформовані

шлуночкові комплекси з частотою 22/хв. Поставте діагноз. Опишіть алгоритм невідкладної допомоги.

9. Клініка севофлюранового наркозу

10.Фармакокінетика та фармакодинаміка кетаміну

11.Суть кардіогенного шоку, його причини та патогенез

12.Пацієнта, що доставлена у лікарню з приводу приступу прискореного серцебиття, раптово втратила свідомість. Пульс на сонних артеріях відсутній, самостійне дихання відсутнє. На ЕКГ: шлуночкові комплекси з частотою 220/хв. Поставте діагноз. Опишіть алгоритм невідкладної допомоги.

13.Основні показники інгаляційних анестетиків: МАК, MACawake, MACst, MAC-BAR 14.Фармакокінетика та фармакодинаміка сібазону 15.Види перерозподільчого шоку та їх суть

14.На 4 добу після переливання несумісної (по групі) крові у хворого різко зменшився діурез до 50 мл/добу, різко погіршився загальний стан, підвищився артеріальний тиск. При лабораторному дослідженні: креатинін плазми – 0,680 ммоль/л, сечовина плазми - 24 ммоль/л. Поставте діагноз. Запропонуйте заходи невідкладної допомоги.

15.Клінічна фізіологія кровообігу

16.Фармакокінетика та фармакодинаміка деполяризуючих міорелаксантів

17.Технологія інфузійної терапії при гіповолемічному шоку

18.Пацієнт 35 років знаходиться у відділенні інтенсивної терапії 1-у добу після перенесеної кровотечі і геморагічного шоку. Добовий діурез 50 мл. Хворий ейфоричний, неадекватно оцінює свій стан. Другу добу відмічається блювота. Аускультивно в легенях – помірна кількість застійних хрипів з обох боків, на ЕКГ надшлуночкова екстрасистолія, ЦВТ – 169 мм. вод.ст., ЧД – 32 за 1 хв. Яке ускладнення розвинулось у хворого? Запропонуйте заходи невідкладної допомоги.

19.Клінічна фізіологія дихання

20.Фармакокінетика та фармакодинаміка недеполяризуючих міорелаксантів

21.Вазопресори: механізм їх дії та покази до застосування

22.Бригадою ШМД в приймальне відділення лікарні доставлений пацієнт 85 років, якого знайшли родичі вдома без свідомості. В анамнезі зі слів родичів – аденома передміхурової залози, кілька останніх років сечовипускання - значно утруднене. При огляді – аміачний запах з рота пацієнта. Дихання Куссмауля. Тони серця приглушенні 80/хв., ритмічні. АТ 100/60 мм ртст. В надлобковій ділянці пальпується напружений круглий утвор. Загальний аналіз крові – еритроцити - 5·1012/л, лейкоцити 10·109/л, ШОЕ 14 мм / год, креатинін плазми 0,788 ммоль/л, сечовина 48 ммоль/л, К- 5,8 ммоль/л, Na – 120 ммоль/л, білірубін – 12 мкмоль/л., глюкоза плазми – 4 ммоль/л. Яка ймовірна причина розладів свідомості у пацієнта?

23.Стадії наркозу

24.Класифікація газотоків та їх характеристика

25.Інотропні препарати: механізм їх дії та покази до застосування

26.У пацієнта, що лікується в гастроентерологічному відділенні з приводу цирозу печінки, порталної гіпертензії, з'явилася блювота згустками крові та свіжою кров'ю. Скаржиться на запаморочення, виражену слабкість. При

огляді – шкіра сіро-жовтушна, склери іктеричні; на шкірі збільшеного в об'ємі живота чітко контуруються повнокровні вени; АТ=90/60 мм рт.ст, ЧСС=110/хв; рівень гемоглобіну – 86 г/л, протромбіновий індекс = 38%, загальний білок = 47 г/л. Який препарат треба використати для корекції коагуляційних порушень?

- 27.TVA: технологія проведення, переваги та недоліки
- 28.Повна парентеральна нутрітивна терапія: технологія проведення, переваги та недоліки
- 29.Перерозподільний шок в результаті анафілаксії: суть та стратегія інтенсивної терапії
- 30.Пациєнт 35 років, поступив у приймальне відділення лікарні з діагнозом «жовтяниця». Пациєнт загальмований, на запитання відповідає невпопад. 4 місяці тому лікувався в лікарні з приводу пневмонії. При огляді спостерігається жовтушність шкіри та склер, солодкуватий запах з рота, гемодинаміка стабільна, живіт здутий, нижній край печінки пропальпувати неможливо. Загальний аналіз крові – без особливостей, в біохімічному аналізі крові – білірубін 350 мкмоль/л (в основному за рахунок прямого), АЛТ – 3, 56 ммоль/л, АСТ – 1, 56 ммоль/л, глюкоза плазми 4,9 ммоль/л, креатинін плазми 0,130 ммоль/л. Поставте попередній діагноз. Запропонуйте заходи невідкладної допомоги.
- 31.Симпатична та парасимпатична нервова система з погляду лікаря-анестезіолога
- 32.Парентеральна нутрітивна терапія: технологія проведення, переваги та недоліки
- 33.Порушення гемостазу у хворих з шоком
- 34.У хворого 48 років з діагнозом гостра ниркова недостатність на фоні краш-синдрому, анурії розвинулись зміни на ЕКГ у вигляді підвищення зубця Т, подовження інтервалу Р-К, з'явились деформовані комплекси QRS, К⁺ плазми 6,7 ммоль/л. Яких невідкладних заходів слід вжити?
- 35.Класифікація місцевих анестетиків, їх механізм дії
- 36.Особливості анестезіологічного забезпечення операційних втручань у хворих з патологією респіраторної системи
- 37.Види інфузійних препаратів, їх характеристика

Перелік рекомендованої літератури

1. Аnestезіологія та інтенсивна терапія: підручник: Том1, том2. Окремі питання анестезіології та інтенсивної терапії/ МОЗ України; під ред. Професора І.П.Шлапака.- Київ:Фенікс,: 2015.- 500с. іл.
2. Пол Л. Марино. Интенсивная терапия / Пол Л. Марино ; пер. с англ. Под. общей редакцией А. П. Зильбера. – М. :ГЭОТАР – Медиа, 2010. – 768 с.
3. Практическая кардиоанестезиология / ред. Ф.А. Хенсли, мл., Д.Е. Мартин, Г.П. Грэвли; пер. с англ. под ред. А.А. Бунятина; пер. Е.А. Хоменко, А.А. Никитин, С.А. Циклинский, А.Н. Дьячков; науч. ред. Ю.А. Шнейдер, М.Л. Гордеев, А.Е. Баутин. — М.: ООО «Издательство «Медицинское информационное агентство», 2016. — XX. - 1084 с.

4. Руководство по кардиоанестезиологии и интенсивной терапии / Под ред. А.А. Бунятияна, Н.А. Трековой, А.А. Еременко. — 2-е изд., доп. и перераб. — М.: ООО «Издательство «Медицинское информационное агентство».- 2015. — 704 с

3. ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

1. Кардіалгії. Диференційна діагностика.
2. Діагностика і лікування пневмонії відповідно до сучасних настанов.
3. Діагностика основних синдромів гострої ревматичної лихоманки.
4. Функціональні розлади стравоходу і шлунка (Римські критерії IV – 2016): діагностичні алгоритми та лікування.
5. Класифікація стабільної стенокардії.
6. Лікування ревматичної лихоманки.
7. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба – діагностика та принципи лікування.
8. Диференціальна діагностика мітральних вад серця.
9. Інвазивні методи реваскуляризації при ішемічній хворобі серця.
10. Етіологія і патогенез гломерулонефриту.
11. Діагностика мітрального стенозу.
12. Атипові форми інфаркту міокарда.
13. Клінічна картина гострого бронхіту.
14. Класифікація гломерулонефриту.
15. Принципи лікування гострого неускладненого інфаркту міокарда.
16. Лікування гострого бронхіту.
17. Класифікація артеріальної гіпертензії.
18. Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишki, асоційована з H.pylori – клініка, діагностика та лікування (Маастрихт V – 2015).
19. Лікування гострого гломерулонефриту.
20. Діагностика та принципи лікування бронхіальної обструкції.
21. Сечовий синдром, лабораторні критерії.
22. Диференціальна діагностика симптоматичних артеріальних гіпертензій.
23. Клінічна картина недостатності аортального клапана.
24. Принципи лікування артеріальної гіпертензії.
25. Діагностика та лікування цукрового діабету
26. Ступеневе лікування бронхіальної астми.
27. НПЗП – гастропатії: клініко-ендоскопічні особливості, стратегія лікування і профілактика.
28. Сечовий синдром при гострому пієлонефриті.
29. Діагностика та лікування кардіоміопатій.
30. Хронічний панкреатит – методи діагностики та клінічні прояви.
31. Етіологія та патогенез неалкогольного стеатогепатиту.
32. Клінічні синдроми при гострому пієлонефриті.
33. Лікування неалкогольного стеатогепатиту.
34. Діагностика та лікування ревматоїдного артриту.
35. Клінічні прояви та лікування алкогольної хвороби печінки.
36. Автоімунний гепатит: патогенез, діагностика, принципи лікування.

37. Медикаментозний гепатит: етіологічні чинники, діагностика та лікувальні заходи.
38. Клініка і діагностичні критерії доброкісних гіпербілірубінемій.
40. Діагностика клінічних типів дихальної недостатності.
41. Цироз печінки – патогенез, оцінка важкості цирозу печінки (шкала Child-Pugh).
42. Клінічні прояви і принципи діагностики тиретоксикозу.
43. Класифікація серцевої недостатності.
44. Портальна гіпертензія, клінічні прояви, діагностика та лікувальна тактика.
45. Принципи лікування серцевої недостатності.
46. Діагностичні критерії респіраторного дистрес-синдрому.
47. Клінічні прояви та лікування печінкової енцефалопатії.
48. Діагностичні критерії гострого легеневого серця.
49. Гепаторенальний синдром, критерії діагностики, лікування.
50. Клінічні прояви і принципи діагностики гіпотирозу.
53. Синдром подразненої кишki: етіопатогенез, клінічні прояви, діагностика.
54. Діагностика анкілозуючого спондилоартриту (хвороби Бехтерєва).
55. Лікування деформуючого остеоартрозу.
56. Неспецифічний виразковий коліт та хвороба Кроне: етіопатогенез та клінічні прояви.
57. Клінічні прояви феохромоцитоми.
58. Диференційна діагностика ХОЗЛ та бронхіальної астми.
59. Топічна діагностика гострого інфаркту міокарда.
60. ХОЗЛ – принципи лікування та диспансеризації.
61. Антибіотикоасоційована діарея та коліт: діагностика та лікування.
62. Класифікація хронічної хвороби нирок.
63. Класифікація і діагностика дихальної недостатності.
64. Глютенова ентеропатія: клініка та лікування.
65. Антибіотикотерапія гострого пілонефриту.
67. Клінічна картина системної склеродермії.
68. Лікування гіпертензивного кризу.
69. Цироз печінки: діагностика, лікування.
70. Метаболічний синдром – принципи діагностики та лікування.

Перелік рекомендованої літератури

1. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / А.С. Свінціцький, П. Гаєвські – Польща, Краків, Практична Медицина, 2018. – 1632 с.
2. Внутрішні хвороби: у 2 частинах, за редакцією Л.В. Глушка. – К. ВСВ «Медицина», 2019. – 680 с.
3. Внутрішня медицина / М.С. Расін (за ред.). – 2019. – 320 с.
4. Внутрішня медицина. Терапія. Підручник, 4 вид. / за ред.. Н.М. Середюка. – ВСВ «Медицина», 2017. – 688 с.
5. Клиническая фармакология заболеваний сердца, легких и внутренних органов: монография / под ред. А.А. Опарина. – Х.: Факт, 2020. – 352 с.

6. Клінічне тлумачення й діагностичне значення лабораторних показників у загальнолікарській практиці: навчальний посібник. 2-е вид. / І.П. Катеринчук. – К: Медкнига; 2018. – 228 с.
7. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини / А. Свінціцький. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 312 с.
8. Основи внутрішньої медицини / В.Г. Передерій, С.М. Ткач – К., 2018. – 1006 с.
9. Пропедевтика внутрішньої медицини / М.С. Расін (за ред.). – 2019. – 208 с.
10. Сімейна медицина: у 3 книгах за ред. О.М. Гиріної, Л.М. Пасієшвілі / К., Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017. – 680 с.
11. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи: нормативні показники, трактування змін: довідник-посібник, 26-е вид., змінене / за ред. Ю.М. Мостового. – К.: Центр ДЗК, 2019. – 791 с.
12. Диагностика и лечение заболеваний органов пищеварения: монография / под ред. А.А. Опарина. – Х.: Факт, 2019. – 288 с.

4. ЕНДОКРИНОЛОГІЯ

1. Особливості механізму дії гормонів різної будови.
2. Акромегалія. Етіологія і патогенез. Клініка, діагностика та лікування.
3. Хвороба Іценка-Кушінга. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
4. Синдром гіперпролактинемії. Класифікація. Етіологія і патогенез. Клініка, діагностика та лікування.
5. Нецукровий діабет. Етіологія і патогенез. Клініка. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
6. Класифікація порушень глікемії (ВООЗ, 1999 р.), клініко-патогенетичні форми цукрового діабету.
7. Етіологія і патогенез цукрового діабету типу 1: роль вірусної інфекції та автоімунних порушень, генетичної схильності.
8. Етіологія і патогенез цукрового діабету типу 2: роль генетичної схильності, ожиріння, зовнішніх факторів. Метаболічний синдром.
9. Основні клінічні симптоми цукрового діабету.
10. Основні методи лікування ЦД, дієтотерапія, дозоване фізичне навантаження, цукрознижуval'na фармакотерапія, навчання хвогого самоконтролю.
11. Пероральні цукрознижуval'ni препарати. Класифікація, особливості застосування.
12. Інсулінотерапія. Класифікація препаратів інсуліну.
13. Режим інсулінотерапії: традиційна та інтенсифікована інсулінотерапія.
14. Діабетична нефропатія, стадії розвитку, діагноз, диференційний діагноз, лікування та профілактика.
15. Діабетична ретинопатія: стадії процесу, діагноз, профілактика та лікування.
16. Діабетична нейропатія, класифікація, діагностика та лікування.

17. Синдром діабетичної стопи: класифікація діагностика, алгоритм лікування. Гіпоглікемічна кома, гіпоглікемічні стани. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
18. Кетоацидотичні стани з діабетичною (гіперкетонемічною) комою. Етіологія, патогенез, клініка, диференціальна діагностика, лікування.
19. Гіперосмолярна (неацидотична) діабетична кома.
20. Молочнокислий ацидоз і кома.
21. Класифікація і суть йододефіцитних захворювань. Форми і методи йодної профілактики.
22. Дифузний токсичний зоб: патогенез, клінічні прояви, діагностика, лікування.
23. Гіпотиреоз, етіологія, патогенез та клінічні ознаки. Принципи дікування.
24. Тиреоїдити, класифікація, етіологія, клінічний перебіг, діагностика, лікування.
25. Гіперпаратиреоз. Клініка, клінічні форми. Показання до хірургічного лікування. Медикаментозна терапія.
26. Гіpopаратиреоз. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.
27. Хронічна недостатність надниркових залоз (хвороба Аддісона). Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика та лікування.
28. Синдром Іщенка-Кушинга (кортикостерома, глукостерома). Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
29. Феохромоцитома. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика, лікування.
30. Ожиріння. Етіологія та патогенез. Класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика.

Перелік рекомендованої літератури

1. Гарднер Д., Шобек Д. Базисная и клиническая эндокринология. Книга 2 : пер. с англ. М.: Бином, 2011. 696 с.
2. ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НПМН України»: Протоколи ведення хворих на дифузний зоб; гіпотиреоз; автоімунний тиреоїдит. Ендокринологія 2019; 24: Спецвипуск 1.
3. Ендокринологія : Національний підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Ю. І. Комісаренко, Г.П. Михальчишин, А.М. Урбанович [та ін.]. – 5-те вид., оновл. та допов. Вінниця: Нова Книга, 2020. – 536 с.
4. Стандарти надання медичної допомоги хворим з патологічними станами щитоподібної залози в умовах дії негативних чинників довкілля (вид. 2-е, доповнене); за ред. О.В. Камінського. К.: «Старт-98», 2015. 224 с.
5. Dattani, M. T. (Ed.). Brook's clinical pediatric endocrinology, 7th edition. Wiley-Blackwell; 2019. 808 р.
6. Стандарти надання медичної допомоги хворим з патологічними станами щитоподібної залози в умовах дії негативних чинників довкілля (вид. 2-е, доповнене); за ред. О.В. Камінського. К.: «Старт-98», 2015. 224 с.

- Гарднер Д., Шобек Д. Базисная и клиническая эндокринология. Книга 2 : пер. с англ. М.: Бином, 2011. 696 с.
- Караченцев Ю.И., Микитюк М.Р. Симптомы и синдромы в эндокринологии: Справочное пособие. Х.: САМ, 2006. 224 с

5. ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

- Черевний тиф, паратифи А і В: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
- Холера: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
- Сальмонельоз: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
- Харкові токсикоінфекції: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
- Шигельоз: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
- Амебіаз: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
- Ботулізм: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із стаціонару.
- Аскаридоз: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика.
- Стронгілойдоз: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика.
- Ехінококоз: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика.
- Грип: етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування,

протиепідемічні заходи, принципи імунопрофілактики. Показання до госпіталізації.

12. Герпетична інфекція: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до госпіталізації.
13. Дифтерія: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, 2 лікування, принципи імунопрофілактики. Порядок госпіталізації, правила виписки із інфекційного стаціонару.
14. Менінгококова інфекція: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування різних клінічних форм, невідкладна допомога на догоспітальному етапі, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інф. стаціонару.
15. ВГВ: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування, протиепідемічні заходи, принципи імунопрофілактики, прогноз. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
16. ВГС: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, принципи лікування, профілактика, прогноз. Показання до госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
17. СНІД-асоційовані протозойні інвазії: криптоспоридіоз, ізоспороз, церебральний токсоплазмоз. Клінічна і лабораторна діагностика. Принципи лікування і профілактики. Показання до госпіталізації.
18. СНІД-асоційовані мікози: кандидоз, пневмоцистна пневмонія, криптококоз. Клінічна і лабораторна діагностика. Принципи лікування і профілактики. Показання до госпіталізації.
19. Малярія: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Показання до обстеження на малярію. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
20. Лейшманіоз: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, ускладнення, принципи лікування та профілактики. Показання до госпіталізації.
21. Кліщовий енцефаліт: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, принципи лікування та профілактики.
22. Хвороба Лайма: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, принципи лікування та профілактики.
23. Лептоспіроз: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.

24. ГГНС: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
25. Сказ: етіологія, епідеміологія, класифікація, патогенез, клінічний перебіг, діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, принципи лікування та імунопрофілактики. Порядок госпіталізації.
26. Чума: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару. Профілактичні заходи в осередку.
27. Сибірка: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару. Профілактичні заходи в осередку.
28. Туляремія: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару. Профілактичні заходи в осередку.
29. Натуральна віспа: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, ускладнення, прогноз, принципи лікування та профілактики.
30. Жовта гарячка: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, протиепідемічні заходи, принципи імунопрофілактики. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
31. Гарячка Конго-Крим: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
32. Гарячки Марбург, Ебола, Ласса: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
33. Бруцельоз: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, лікування, профілактика. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із інфекційного стаціонару.
34. Сепсис: визначення поняття, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, прогноз, принципи лікування та профілактики. Порядок госпіталізації, правила виписки хворих із стаціонару.
35. Поняття про TORCH-інфекції: визначення поняття, етіологія, епідеміологія, клінічна і лабораторна діагностика, прогноз. Принципи обстеження, лікування та профілактики.

36. Токсоплазмоз: етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічний перебіг, лабораторна діагностика, диференціальний діагноз, ускладнення, прогноз, принципи лікування та профілактики. Показання до госпіталізації.
37. Нозокоміальні інфекції: загальна характеристика, особливості клінічного перебігу, діагностика, принципи лікування та профілактики.
38. Анафілактичний шок: патогенез, класифікація, клінічні прояви, диференціальний діагноз, невідкладна допомога.
39. Сироваткова хвороба: патогенез, клінічні прояви, диференціальний діагноз, невідкладна допомога.

Перелік рекомендованої літератури

1. Інфекційні хвороби. Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Голубовська О.А, Герасун Б.А., Зінчук О.М. та інші / За ред. О.А. Голубовської. - К.: ВСВ “Медицина”, 2018. - 688 с.
2. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби. - Київ: „Здоров’я”, 2008- Т.1.-854 с.
3. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби.-Київ:„Здоров’я”, 2008- Т.2.-656 с.
4. Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби. - Київ: „Здоров’я”, 2002.- Т.3.-902 с.
5. Інфекційні хвороби у дітей: національний підручник / Л.І.Чернишова, А.П.Волоха, А.В.Бондаренко, Ф.І.Лапій / Під ред. Чернишової Л.І. - К, ВСВ «Медицина», 2016.- 1024с
6. Основи лікування інфекційних хвороб/О.П.Адамович, О.Б.Ворожбит, О.Б.Герасун та інші // - Львів: ЛНМУ, 2015. - 124 с.

6. КАРДІОЛОГІЯ

1. Класифікація АГ за рівнемофісного артеріального тиску.
2. Класифікація АГ за ураженням органів-мішеней.
3. Діагностика АГ.
4. Групи антигіпертензивних препаратів.
5. Принципи сучасної антигіпертензивної фармакотерапії.
6. Немедикаментозні методи лікування артеріальної гіпертензії.
7. Лікування неускладненого гіпертензивного кризу.
8. Основні підходи до лікування ускладненого гіпертензивного кризу.
9. Профілактика гіпертензивних кризів.
10. Класифікація симптоматичних артеріальних гіпертензій.
11. Класифікація ішемічної хвороби серця (ІХС).
12. Клінічні прояви, діагностика та лікування нестабільної стенокардії.
13. Стабільна стенокардія: патофізіологія, клінічні прояви, діагностика.
14. Характеристики функціональних класів стабільної стенокардії.
15. Лікувальна тактика при стенокардії.
16. Класифікація ГКС.
17. Інфаркт міокарда без елевації сегмента ST.

18. Інфаркт міокарда із елевацією сегмента ST.
19. Методи діагностики інфаркту міокарда.
20. Сучасні методи лікування ІМ.
21. Лікувальна тактика інфаркту міокарда.
22. Раптова смерть: клініка, діагностика, лікування.
23. Основні принципи фармакотерапії при ІХС.
24. Ризик виникнення раптової серцевої смерті. Невідкладна допомога. Профілактика.
25. Клініка, діагностика, принципи лікування гострої серцевої недостатності.
26. Надання невідкладної допомоги при серцевій астмі і набряку легень.
27. Кардіогенний шок: клінічні прояви та інтенсивна терапія.
28. Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА): клінічний перебіг, лікування.
29. Надання невідкладної допомоги при розшаруванні аорти.
30. Непритомність, колапс: клініка, надання невідкладної допомоги.
31. Брадиаритмії і блокади. Синдром слабкості синусового вузла.
32. Дефібриляція, електроімпульсна терапія, електрична кардіоверсія.
33. Фібриляція передсердь: класифікація, діагностика, сучасна лікувальна тактика.
34. Синдром преекзитації.
35. Шлуночкові аритмії: діагностика, медикаментозна терапія, катетерна абляція.
36. Лабораторні маркери в діагностиці серцево-судинної патології.
37. Класифікація антиаритмічних препаратів
38. Клінічна фармакологія антиаритмічних препаратів
39. Застосування кардіовертерів-дефібриляторів та електрокардіостимуляторів
40. Екстрасистолії: причини, ЕКГ-критерії, діагностика, лікування.
41. Парасистолії: причини, ЕКГ-критерії, діагностика, лікування.
42. Суправентрикулярні та шлуночкові тахікардії: причини, ЕКГ-критерії, діагностика, лікування.
43. Порушеннях провідності: причини, ЕКГ-критерії, діагностика, лікування.
44. Синоатріальні та атріовентрикулярні блокади: причини, ЕКГ-критерії, діагностика, лікування.
45. Внутрішньошлуночкові блокади: причини, ЕКГ-критерії, діагностика, лікування.
46. Фібриляція шлуночків. Клінічні критерії, діагностика, невідкладна допомога.
47. Синдром Моргані – Адамса – Стокса.
48. Міокардити: етіологія, патогенез, класифікація, діагностичні критерії.
49. Кардіоміопатії: класифікація, діагностика, диференційна діагностика різних видів кардіоміопатій.
50. Інфекційний ендокардит: етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика.
51. Лікування інфекційного ендокардиту. Показання до оперативного лікування.
52. Хвороби перикарда: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, лікування.

53. Гостра ревматична гарячка. Хронічна ревматична хвороба серця. Критерії діагнозу.
54. Природжені вади серця і судин. Класифікація, основні клінічні синдроми.
55. Сучасні методи лікування природжених вад серця.
56. Набуті вади серця: етіопатогенез, класифікація, клінічні прояви.
57. Хірургічні методи лікування в кардіології. Показання і протипоказання.
58. Інтервенційна кардіологія: перкутанні коронарні втручання. Периопераційний медикаментозний супровід.
59. Санаторно-курортне лікування кардіологічних пацієнтів: показання, протипоказання, ефективність.

Перелік рекомендованої літератури

1. Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої медичної освіти III-IV рівня акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини / За ред. В.М. Коваленка. Укл.: Н.М. Шуба, О.Г. Несукай, О.П. Борткевич. – 3-те вид., переробл. і доповн. – К.: МОРИОН, 2019. – 960с.
2. Денесюк В.І., Мороз В.М., Денесюк О.В. Аритмії та блокади серця: 30-річний науково-практичний досвід вивчення порушень ритму серця з урахуванням рекомендацій доказової медицини; Практичне керівництво / Київ: Центр ДЗК, 2017 – 560 с.
3. Кардиология: нац. рук. / Ассоц. мед. о-в по качеству, Рос. кардиол.о-во; под ред. Е.В. Шляхто. – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва: Гэотармедиа, 2019. – 796 с.
4. Клінічна лабораторна діагностика: навчальний посібник (ВНЗ III—IV р. а.) / Б.Д. Луцик, Л.Є. Лаповець, Г.Б. Лебедь та ін.; за ред. Б.Д. Луцика. — 2-е вид. // К.: «Медицина» - 2018. – 288 с.
5. Клінічні протоколи надання медичної допомоги. Медицина невідкладних станів: [зб. док.] / Департамент охорони здоров'я викон. органу Київ. міськради (Київ. міськдержадмін.), Київ. міськ. наук. інформ.-аналіт. центр мед. статистики ; [відп. ред. Т. В. Марухно]. - Київ : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2015. - 273 с. : рис., табл. - (Нормативні директивні правові документи)
6. Невідкладна допомога в кардіології. Навчальний посібник під редакцією Долженко М.М.-К. Наукова думка. – 2018. – 412 с.
7. Обзор по СЛР и неотложной помощи при сердечно-сосудистых заболеваниях от 2020 г. (<https://webmed.irkutsk.ru/doc/pdf/aha.pdf>).
8. Практичні аспекти сучасної кардіології. – Скибчик В.А., Соломенчук Т.М. Львів: Мс, 2017. – 423 с.
9. Превентивна кардіологія : імплементація міжнародних рекомендацій в Україні.- К.: МОРИОН, 2015. – 104 с.
10. Жарінов О.Й., Куць В.О. (ред.) Основи електрокардіографії. – Львів.: МС, 2017. – 240 с.
11. Свінціцький А.С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навчальний посібник // К.: «Медицина» - 2019. – 1008 с.

12. Свінціцький АС, Гаєвські П. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини. Практична Медицина. Krakів, Польща. 2018/19:1632.

7. НЕРВОВІ ХВОРОБИ

1. Основні етапи розвитку і сучасний стан неврології у світі.
2. Філо- і онтогенез нервової системи.
3. Взаємовідношення кори і підкіркових структур.
4. Пірамідна і екстрапірамідна системи мозку.
5. Альтернуочі синдроми.
6. Бульбарний і псевдобульбарний паралічі.
7. Центральний і периферичний тип розладів сечопуску.
8. Синдроми ураження сплетень, периферичних нервів.
9. Окорухові нерви (III, IV, VI пари).
10. Каудальна група нервів (IX, X, XI, XII пари): центральний і периферичний паралічі.
11. Синдроми ураження підкіркових ганглій і мозочка.
12. Біль: місцевий, іррадіючий, проекуючий, відображеній.
13. Порушення мови: моторна, сенсорна і амнестична афазія.
14. Спинномозкова рідина. Менінгіальний синдром.
15. Анатомо-фізіологічна характеристика церебрального і спінального кровообігу.
16. Класифікація судинних захворювань головного мозку.
17. Геморагічний інсульт: паренхіматозні, вентрикулярні, субарахноїдальні, змішані крововиливи.
18. Ішемічний інсульт: етіологія, патогенез, клініка, прогноз.
19. Недиференційована і диференційована терапія інсульту.
20. Менінгіти. Класифікація: гнійні, серозні; первинні, вторинні.
21. Синдром гострої наднірникової недостатності.
22. Енцефаліти. Класифікація: первинні, вторинні.
23. Поліоміеліт. Етіологія, патогенез. Класифікація. Паралітичні і непаралітичні форми.
24. Нейросифіліс. Ранні і пізні форми нейросифілісу.
25. Туберкульоз нервової системи. Туберкульозний менінгіт, спондиліт.
26. Гострий розсіяний енцефаломіеліт.
27. Розсіяний склероз. Сучасні теорії патогенезу.
28. Пухлини нервової системи системи, класифікація: доброкісні і злоякісні пухлини.
29. Пухлини спинного мозку. Класифікація. Екстра- та інтрамедулярні пухлини.
30. Наслідки черепно-мозкової травми (гідроцефалія, паркінсонізм, епілепсія).
31. Попереково-крижова та шийно-плечової радикулопатія.
32. Нейропатія лицьового нерва.
33. Гостра полірадикулонейропатія Гієна-Баре. Висхідний параліч Ландрі.
34. Внутрішньоутробна гіпоксія плода

35. Дитячий церебральний параліч.
36. Спадково-дегенеративні захворювання нервової системи.
37. Міопатії Дюшенна, Ерба-Рота, Ландузі-Дежеріна.
38. Неврогенні аміотрофії Вердніг-Гофмана, Кугельберг-Веландер, АранДюшенна.
39. Ураження системи координації. Спіноцеребелярна атаксія.
40. Захворювання екстрапірамідної системи. Хвороба Паркінсона.
41. Гепатолентикулярна дегенерація.
42. Хорея Гентінгтона.
43. Епілепсія і судомні синдроми .Класифікація епілептичних нападів.
44. Епілептичний статус. Диференційна діагностика судомних синдромів.
45. Захворювання вегетативної нервової системи.
46. Основні клінічні синдроми ураження гіпоталамуса (нецукровий діабет, набряковий екзофтальм, хвороба Іценко-Кушинга, акромегалія).
47. Ураження нервової системи при дії несприятливих факторів.
48. Отруєння промисловими отрутами (ртуть, свинець, марганець, тетрастил свинець, сірководень).
49. Методи реабілітації неврологічних хворих.

Перелік рекомендованої літератури

1. Григорова І.А. Неврологія: національний підручник / за ред. І.А.Григорової, Л.І.Соколової. Київ «Медицина», 2020, 3-е (перероблене і доповнене). 640 с.
2. Л.І. Соколова, Т.М. Черенько, Т.І. Ілляш та ін. Методи обстеження неврологічного хворого: навч. посібник/ за редакцією Л.І. Соколової, Т.І. Ілляш. Київ: «Медицина»: 2020, 2-е (перероблене та доповнене). 144 с.
3. Матвієнко Ю.О., Негрич Т.І., Мар'єнко Л.Б., Король Г.М.Невідкладні стани в неврології: підручник. Львів. ЛНМУ імені Данила Галицького, 2020 – 224 с.
4. Негрич Т.І.,Боженко Н.Л.,Матвієнко Ю.Щ. Ішемічний інсульт: вторинна стаціонарна допомога: навч. посіб. Львів: ЛНМУ імені Данила Галицького, 2019.160 с.
5. Т. І. Кареліна, Н. М. Касевич Неврологія : підручник / за ред. Н. В. Литвиненко. 2-ге вид., виправлене. К. : Медицина, 2017. 288 с.
6. Шкробот С.І., Салій З.В., Бударна О.Ю. Топічна діагностика патології нервової системи. Алгоритми діагностичного пошуку. /Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. 156 с.
7. Мисулис К.Є., Хед Т.К.Справочник по неврологии Неттера/пер.с англ.. М.:МЕДпрессинформ, 2019. 608с.
8. Мументалер Марко. Неврология. Москва. «Мед-пресс-информ», 2019. – 920с.
9. Неврология: национальное руководство/ под. ред.. Е.И.Гусева, А.Н.Коновалова, В.И.Скворцов.2-е узд.,перераб.и доп. М.: ГЕОТАР-Медиа,2018.-T1-880 с.
10. Неврологія з нейростоматологією : навч. посібник / за ред Л.І. Соколової. К. : ВСВ "Ме дицина", 2018, 126 с.

8. ОНКОЛОГІЯ

1. Структура онкологічної служби в Україні.
2. Принципи хірургічної діагностики злойкісних пухлин
3. Рак щитоподібної залози (епідеміологія, етіологія, семіотика, діагностика, лікування)
4. Протипухлини препарати (загальна характеристика, класифікація).
5. Принципи медично-соціальної експертизи та реабілітації онкологічних хворих.
6. Ендоскопічна діагностика злойкісних пухлин.
7. Злойкісні пухлини гортані (епідеміологія, етіологія, семіотика, діагностика, лікування).
8. Структурні аналоги метаболітів.
9. Загальна характеристика злойкісних пухлин, особливості місцевого росту та розповсюдження.
10. Клінічно-лабораторна діагностика злойкісних пухлин.
11. Метастази злойкісних пухлин при невиясненому первинному вогнищі (T0 N0 M1).
12. Протипухлини препарати рослинного походження.
13. Фізичний канцерогенез
14. Скринінг злойкісних пухлин
15. Рак легень (епідеміологія, етіологія, семіотика, діагностика, лікування).
16. Принципи хіміотерапії злойкісних пухлин.
17. Фізичний канцерогенез.
18. Морфологічні методи діагностики злойкісних пухлин.
19. Пухлини середостіння (класифікація, семіотика, принципи діагностики, лікування).
20. Принципи гормонотерапії злойкісних пухлин.
21. Хімічний канцерогенез.
22. Принципи хірургічного лікування злойкісних пухлин.
23. Рак стравоходу (епідеміологія, етіологія, семіотика, діагностика, лікування).
24. Лікування болевого синдрому в онкології.
25. Біологічні канцерогени.
26. Принципи променевого лікування злойкісних пухлин.
27. Рак шлунку (епідеміологія, етіологія, семіотика, діагностика, лікування).
28. Ад'юvantна терапія злойкісних пухлин.
29. Молекулярна класифікація раку молочної залози.
30. Скринінг злойкісних пухлин
31. Рак легень (епідеміологія, етіологія, семіотика, діагностика, лікування).
32. Таргетні протипухлини препарати.

Перелік рекомендованої літератури

1. Онкологія: Підручник – 3-те видання, перероб. і доп. / Б. Т. Білинський, Н. А. Володько, А. І. Гнатишак, О. О. Галай та ін.; За ред. Б. Т. Білинського – К. Здоров'я, 2004, 2007 – 528 с.

2. Переводчикова Н.И. Руководство по химиотерапии опухолевых заболеваний / Под ред. Н.И. Переводчиковой. - 2-е изд., доп.- М.:Практическая медицина, 2005.-С.195 – 209.
3. Атлас онкологических операций Под ред. В.И. Чиссова, А.Х. Трахтенберга, А.И. Пачеса. ГЭОТАР-Медиа, 2008 – 624 с. https://www.studmed.ru/chissov-vitrahtenberg-ah-paches-ai-redatlonkologicheskikh-operaciy_e41164afda7.html
4. Білинський Б.Т. Медичні помилки в онкології. Львів: Афіша, 2013. –324 с. <https://www.twirpx.com/file/1832133/>
5. Бохман Я. В. Лекции по онкогинекологии. М.: Изд-во: Мед. Инф. Агентство, 2007. – 304 с.
6. Винокуров В. П. Рак яичников: закономерности метастазирования и выбор адекватного лечения больных. СПб.: Изд-во: ФОЛИАНТ. – 2004. – 336 с.
7. 16. Євтушенко О. І. Онкологічна проктологія. – Ків: Вістка. 2012 – 387 с.
8. Онкологія: Вибрані лекції з клінічної онкології / За ред. Г. В. Бондаря, В. С. Антіпової. Луганськ, ВАТ „Луганська обласна друкарня”. 2009. – 589 с.
9. Володько Н. А. Метастазування злойкісних пухлин: роль факторів пухлинного мікро оточення. Львів: Медицина світу. -2002. - 200 с.
10. Галайчук І. Й. Клінічна онкологія. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003 – 274 с.

9. ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

1. Біомікроскопія, її види та діагностичне значення.
2. Анатомія та гістологія дренажної системи ока. Гідродинаміка та гідростатика. Засоби дослідження офтальмotonусу.
3. Захворювання повік. Хірургічне лікування заворотів повік та тріхіаза.
4. Захворювання слізозових органів та слізозивідних шляхів. Консервативне і хірургічне лікування.
5. Захворювання кон'юнктиви. Діагностика. Клініка. Лікування.
6. Клінічні особливості аметропій. Методи усунення дефектів зору і лікування при аметропіях.
7. Класифікація уражень рогівки. Дистрофії рогівки. Показання до кератопластичних операцій.
8. Кератоконус. Клініка. Діагностика. Хірургічне лікування гострого та хронічного кератоконуса.
9. Які критерії визначають стадію глаукомного процесу.
10. Рання діагностика глаукоми. Диспансеризація хворих на глаукому. Організація боротьби зі сліпотою від глаукоми.
11. Природжена та дитяча глаукома: етіологія, клініка, діагностика.
12. Патогенетичні механізми відкритокутової глаукоми. Показання та вибір способу операції при відкритокутовій глаукомі.
13. Патогенез закритокутової глаукоми. Показання та вибір способу операції при закритокутовій глаукомі.
14. Класифікація та клініка первинної глаукоми.
15. Гострий напад глаукоми. Патогенез. Клініка. Тактика офтальмолога.
16. Глаукомна оптична нейропатія. Сучасні погляди. Лікування.
17. Вторинна факолітична глаукома. Етіологія, клініка, лікування.

18. Вторинна неоваскулярна глаукома. Етіопатогенез, клініка, діагностика, лікування.
19. Вторинна глаукома. Класифікація. Методи діагностики.
20. Вторинна відкритокутова глаукома. Патогенез, діагностика, лікування.
21. Увеїти: етіологія, класифікація. діагностика, лікування.
22. Туберкульоз та токсоплазмоз органу зору.
23. Співдружня косоокість: етіологія, клініка, діагностика.
24. Паралітична косоокість. Діагностика. Лікування.
25. Лікування та профілактика співдружньої косоокості.
26. Синдром Ірвіна-Гасса. Лікування.
27. Птоз, лагофталм, енофтальм.
28. Проникаючі поранення ока. Мікрохіургічна техніка обробки пошкоджень очного яблука. Опіки очей.
29. Пошкодження придатків органа зору та орбіти. Методи видалення сторонніх тіл з переднього відрізку ока.
30. Офтальмоскопічна діагностика вроджених змін диска зорового нерва.
31. Неврит зорового нерва.
32. Запальні пошкодження зорового нерва.
33. Ретробульбарний неврит при розсіяному склерозі.
34. Невідкладна допомога при хімічних та термічних опіках очей.
35. Невідкладна допомога при флегмоні слізового міхура та орбіти.
36. Невідкладна допомога при сторонніх тілах рогівки та кон'юнктиви.
37. Невідкладна допомога при проникаючих пораненнях рогівки та склери.
38. Невідкладна допомога при невріті зорового нерва.
39. Невідкладна допомога при контузіях ока.
40. Невідкладна допомога при гострому приступі глаукоми.
41. Невідкладна допомога при гострому порушенні кровообігу в сітківці ока.
42. Невідкладна допомога при гострому іридоцикліті.
43. Невідкладна допомога при виразці рогівки.
44. Невідкладна допомога при абсцесі повік.
45. Методи видалення сторонніх тіл із заднього відрізку ока.
46. Медикаментозна терапія в офтальмології.
47. Лазерні методи корекції аномалій рефракції. Показання та протипоказання.
48. Клінічні показники діяльності акомодації ока та клінічні форми її порушення.
49. Особливості виписування окулярів при аномаліях рефракції.
50. Знеболювання при мікрохіургічних операціях.
51. Зміни органа зору внаслідок цукрового діабету.
52. Загальна нейроофтальмологічна симптоматика.
53. Ендофталміт. Показання до вітреальної хірургії.
54. Діагностика і диференційна між застійним диском та неврітом зорового нерва.
55. Диспансерний нагляд за післяопераційними хворими.
56. Дефекти поля зору, їх значення в неврології, офтальмології, нейрохіургії.
57. Вроджені катаракти (полярні, зонудлярні). Клініка. Лікування.
58. Вроджені аномалії форми та положення кришталика. Класифікація катаракт.

59. Види штучних кришталиків. Різні способи фіксації.
60. Хірургічне лікування катаракт (операційні та післяопераційні ускладнення, профілактика, лікування).
61. Екстракція катаракти на очі з глаукомою. Одномоментні та послідовні методи хірургічного лікування.
62. Види інструментів для операцій на очному яблуці.
63. Бітемпоральна та бінозальна гемианапсії.
64. Аномалії розвитку, пухлини зорового нерва.
65. Анатомо-фізіологія зорового нервового шляху.
66. Організація спеціалізованої допомоги офтальмологічним хворим, її соціально гігієнічна характеристика.
67. Організація реабілітації хворих з природженою та спадковою патологією органа зору.

Перелік рекомендованої літератури

1. Офтальмологія : підручник / Г.Д. Жабоєдов, Р.Л. Скрипник, Т.В. Баран та ін.; за ред. чл.- кор. НАМН України, проф. Г.Д. Жабоєдова, д-ра мед. наук, проф. Р. Л. Скрипник. К.: ВСВ „Медицина”, 2011. 424 с.
2. Офтальмологія : практикум / Г.Д. Жабоєдов, В.В.Кірєєв; за ред. чл.-кор. НАМН України, проф. Г.Д. Жабоєдова, - К. : ВСВ „Медицина”, 2011. 280 с.
3. Вороненко ЮВ, Шекера ОГ, Медведовська НВ, Риков СО, Шаргородська ІВ. Питання офтальмології. Навчально-методичний посібник для лікарів загального профілю - сімейних лікарів.-2015.-210 с.
2. Голубчиков М. В., Риков С. О., Вітовська О. П., Коломійчук В. М., Дубиніна Т. Ю., Барінов Ю. В., Руденко Н. Г., Руденко О. В., Гудзь А. С., Венгер Л. В., Пенішкевич Я. І., Шаргородська І. В., Денисюк Л. І., Бідна О. В., Медведовська Н. В., Васюта В. М. Офтальмологічна допомога в Україні за 2005 – 2014 роки// Аналітично-статистичний довідник. Київ.-2015.- 250 с.
3. Риков СО, Шаргородська І В, Гудзь АС. Медицина невідкладних станів. Офтальмологія. Підручник.-2015.-350с.
4. Риков С. О., Шаргородська І. В., Барінов Ю. В., Денисюк Л. І. Порушення рефракції та акомодації. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах // Наказ МОЗ України №827 від 08.12.2015 року.
5. Алєєва Н. М., Барінов Ю. В., Войтюк Ю. О., Гlushenko К. О., Гребенюк Т. М., Медведок Л. Г., Могілевський С. Ю., Паламар О. М., Риков С. О., Сасіна І. О., Семенишена Т. О., Серпутько Г. П., Синьова Є. П., Тімакова Ю. В., Федоренко С. В., Федоренко М. І., Шаргородська І. В., Шевколенко М. В. Діти з порушеннями зору в умовах інклузивної освіти. К, 2016.-212 с.
6. Риков С. О., Шаргородська І. В., Заремба Є. Х. Дитяча хірургія. Розділ офтальмологія. // Підручник. – Київ – 2016.-241 с.
7. Риков С. О., Шаргородська І. В., Гудзь А. С. Невідкладні стани в офтальмології // Медицина невідкладних станів: екстрена (швидка) медична допомога. Національний підручник за редакцією д. мед. н., професора І. С. Зозулі. – 2017. – Київ. – ВСВ "Медицина". – Розділ 10. – С. 320-332.
8. Войтюк Ю. О., Глушенко К. О., Гребенюк Т. М., Денисюк Л. І., Медведок Л. Г., Паламар О. М., Риков С. О., Сасіна І. О., Семенишова Т. О., Серпутько Г.

П., Синьова Є. П., Тімакова Ю. В., Федоренко С. В., Федоренко М. І., Шаргородська І. В. Інклюзивне навчання дітей з порушеннями зору : монографія. К, 2017. 320 с.

10. ПРОМЕНЕВА ДІАГНОСТИКА ТА ПРОМЕНЕВА ТЕРАПІЯ

1. Біологічна дія іонізуючого випромінювання
2. Особливості рентгенологічної картини переломів кісток
3. Роль і місце УЗД в діагностиці захворювань черевної порожнини
4. Методи реєстрації іонізуючих випромінювань
5. Рентгенологічна діагностика перфорації порожнистого органу
6. УЗД діагностика гострого та хронічного пакреатиту
7. Фізичні основи утворення зображення в ультразвуковій діагностиці
8. Особливості використання ультразвукового обстеження в медичній генетиці
9. Перинатальна діагностика вроджених вад серця
10. Норми радіаційної безпеки. Основні санітарні правила
11. Рентгенологічна картина абсцесу легень. Гострий та хронічний процес.
12. УЗД діагностика об'ємних уражень печінки
13. Артефакти та причини їх утворення в ультразвуковій діагностиці
14. Рентгеноанатомія серця і великих судин
15. УЗД дослідження об'ємних уражень нирок
16. Основні завдання УЗД діагностики при обстеженні хворих з гострою абдомінальною патологією
17. Рентгенологічна картина туберкульозу легень
18. УЗД діагностика захворювань щитоподібної залози
19. Основні принципи радіонуклідних методів дослідження
20. Рентгенологічні ознаки емфіземи легень і пневмотораксу
21. УЗД діагностика захворювань сечового міхура
22. Задачі сонографіста при обстеженні хворих на жовтяницю
23. Рентгенологічна картина різних форм раку легень
24. Діагностичні можливості при УЗД обстеженні захворювань кісток
25. Основні принципи комп’ютерної томографії та можливості її діагностичного використання
26. Рентгенодіагностика дегенеративно-дистрофічних захворювань хребта
27. УЗД діагностика захворювань простати
28. Основні принципи МРТ обстеження та можливості його діагностичного використання
29. Рентгенологічна картина кишкової непрохідності
30. УЗ діагностика захворювань матки

Перелік рекомендованої літератури

1. Променева діагностика: [В 4 т.] / Коваль Г.Ю., Мечев Д.С., Мірошниченко С.І., Шармазанова О.П. та ін./За ред. Г.Ю. Коваль.— К.: Медицина України: Т. I. — 2018.— 302 с.: іл. ISBN 978-617-7769-00-1 Т.2. — 2020.— 768 с.

2. *Atlas of Human Anatomy*=Атлас анатомії людини: переклад 7-го англ. вид.: двомовне вид. / Френк Г. Неттер. — К., 2020. — 736 с., кольор. вид., тв. пал., (ст. 3 пр.).
3. Мягков ОП, Мягков СО. Атлас променевої діагностики пухлин кісток і м'яких тканин. Запоріжжя. 2017. 296 с.
2. Ahuja A. Essential radiology for medical students, interns and residents . OMF publishing. 2017. 518 р.
3. Райф, Меллер. Атлас секционной анатомии человека на примере КТ- и МРТ-срезов, 2010
4. Магнитно-резонансная томография: руководство для врачей / под ред. Г Е. Труфанова, ВА. Фокина. СПб.: ООО «Изд-во ФОЛИАНТ», 2007. 688 с.
5. Макаров ЛМ. Холтеровское мониторирование ЕКГ. М.: Медпрактика, 2000. 216с.
6. Медведев МВ. Основы допплерографии в акушерстве. М.: Реал Тайм, 2010, 80 с.
7. Медведев МВ, Алтынник НА. Нормальная ультразвуковая анатомия плода. М.: Реал Тайм, 2008, 152 с.
8. Медведев МВ, Юдина ЕВ. Дифференциальнаяпренатальная ультразвуковая диагностика. М.: Реал Тайм, 2010, 160 с.
10. Митьков В.В. Практическое руководство по ультразвуковой диагностике. Общая ультразвуковая диагностика. М: Видар, 2011, 720 с.
11. Сандриков ВА, Фисенко ЕП. Ультразвуковая диагностика заболеваний внутренних органов и поверхностно расположенных структур. М.: Фирма СТРОМ, 2013, 288 с.
12. Сандриков ВА, Фисенко ЕП. Нормальная ультразвуковая анатомия внутренних органов и поверхностно расположенных структур. М.: Фирма СТРОМ, 2012, 192 с.
13. Труфанов ГЕ, Рязанов ВВ. Практическая ультразвуковая диагностика Руководство для врачей. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. 240 с.
14. Труфанов Г.Е., Рязанов В.В., Черемисин В.М. Неотложная ультразвуковая диагностика ЭЛБИ-СПб, 2012. 160 с.
15. Флакскампф ФА. Курс эхокардиографии . М.: МЕДпресс-информ, 2016. 326с.
16. Харнесс Дж К. Ультразвуковая диагностика в хирургии: основные сведения и клиническое применение. БИНОМ, 2012. 597 с.
17. Хофер М. Ультразвуковая диагностика. Базовый курс. М., 2013. 128 с.

11. ПСИХІАТРІЯ

1. Предмет та завдання психіатрії та наркології. Структура психіатричної та наркологічної допомоги в Україні на сучасному етапі.
2. Основні етіологічні фактори та патогенетичні механізми психічних розладів
3. Правові аспекти психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.

4. Основні методологічні засади дослідження в психіатрії. Методика клініко-психопатологічного дослідження. Значення параклінічних методів у психіатричній діагностиці.
5. Синдромологічна та нозологічна класифікація психічної патології. Характеристика реєстрів психічних розладів.
6. Принципи та методи лікування психічних захворювань та розладів. основні засади психосоціальної реабілітації. Мета та завдання психіатричних експертіз.
7. Розлади відчуттів та сприйняття, класифікація, психофеноменологічна характеристика, їх клініко-діагностичне значення.
8. Порушення когнітивного функціонування, домени, симптоми, клінічне значення. Поняття про когнітивне зниження, його ступені, характеристика.
9. Симптоматологія афективно-ефекторної сфери, класифікація розладів та їх діагностичне значення.
10. Синдроми пригнічення та потъмарення свідомості. Патологія самосвідомості.
11. Основні клінічні форми соматогенних психічних розладів.
12. Класифікація психічних порушень при гострих та хронічних інфекціях. Особливості розладів психіки при COVID-19.
13. Психічні порушення у гострому та віддаленому періодах черепномозкової травми, їх лікування та профілактика.
14. Деменції нейродегенеративного, судинного та змішаного генезу. Клінічна характеристика. Основні принципи лікування та догляду.
15. Клінічні особливості психічних розладів при гострих отруєннях атропіном, стероїдними гормонами, психотропними препаратами.
16. Клінічні особливості психічних розладів при гострих і хронічних інтоксикаціях чадним газом, речовинами, що містять фосфор, ртуть, миш'як, свинець, тетраетил свинець, нафтопродукти.
17. Поняття "психоактивна речовина". Клініко-психопатологічні феномени вживання та залежності.
18. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю. Стадії, алкогольні психози, лікування та профілактика.
19. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання наркотичних середників. Поняття полінаркоманія, ускладнена наркоманія. Профілактика наркотичних узалежнень.
20. Класифікація психогенних психічних розладів. Неврози, клінічна картина, принципи терапії.
21. Реактивні психози: загальні клінічні ознаки, критерії Ясперса. Клінічні особливості посттравматичного стресового розладу.
22. Шизофренія. Клінічні форми. Характеристики перебігу, ремісій, дефіцитарних станів. Лікування шизофренії на сучасному етапі.
23. Біполярний афективний розлад. Фазова характеристика. Лікування.
24. Рекурентна депресія, клініко-психопатологічна характеристика, особливості перебігу. Сучасні підходи до лікування та психосоціальної реабілітації.
25. Розлади особистості та поведінки у дорослих, фактори, що зумовлюють їх розвиток. Клінічна класифікація. Сучасні принципи лікування.

26. Етіологія розумової відсталості. Класифікація за клінічними ознаками. Принципи терапії, корекції, експертизи, реабілітації.
27. Визначення поняття розлади аутистичного спектру. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Принципи корекції та реабілітації.
28. Гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків. Розлади соціальної поведінки. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Принципи медико- педагогічної корекції, соціальної реабілітації.
29. Ургентна психіатрія, клінічна характеристика невідкладних станів, принципи надання допомоги.
30. Невідкладні стани в наркології: гостра інтоксикація, передозування, абстинентний синдром. Принципи надання ургентної медичної допомоги.

Перелік рекомендованої літератури

- 1.Психіатрія. Збірник тестових завдань. Навчально – методичний посібник. проф., докт. мед. наук Г.Я. Пилягіна, доцент, канд. мед. наук Т.О. Гончар, асистент, канд. мед. наук А.Г. Бондарчук, асистент О.В. Зубатюк, асистент Ю.Я. Челядин <https://drive.google.com/file/d/0B5eFD4XHxyN8ekI4Ul9BTVFaeU0/view>
2. Карманное руководствок МКБ-10: классификация психических и поведенческих расстройств с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями (Под ред. Дж. Купера / Пер. с англ. Д. Полтавца. К.: Сфера, 2000. 464с.
3. Менделевич ВД, Соловьева СЛ. Неврозология и психосоматическая медицина. М.: МЕДпресс-информ, 2002. 608с.
- 4.Марилов ВВ. Общая психопатология: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений.– 3-е изд., стер. М.: Издательский центр «Академия», 2008. 224с.
4. Мосолов С.Н. Шкалы психометрической оценки симптоматики шизофрении и концепция позитивных и негативных расстройств. М. 2001. 238с.
6. Малктина-Пых И.Г. Психосоматика. М.: Эксмо, 2008. 1024с.
7. Козідубової ВМ, Кузнецова ВМ, Вербенко ВА, Юр'євої ЛМ, Фільца ОО, Бабюка І.О. Психіатрія. Харків: Оберіг, 2013 р. 1164 с.
8. Кожина ГМ, Мішієв ВД, Коростій ВІ. Дитяча психіатрія : підручник. К. : Медицина, 2014. 375 с.
9. Кандинский ВХ. О псевдогаллюцинациях. М.: Мед. книга, 2001. 157с.
10. Клиническое руководство по психическим расстройствам / Под ред. Давида Барлоу; пер. с англ. Э.Г.Эйдемиллера. СПб.: Питер, 2008. 912.
11. Жариков НМ, Тюльпин ЮГ. Психіатрия: Учебник. М.: Медицина, 2000. 544 с.
12. Жмурев ВА. Психопатология . М: Медицинская книга, Н.Новгород: изд-во НГМА,2002. – 668
13. Скрипникова А М, Животовська ЛВ, Боднар ЛА, Сонник ГТ. Психіатрія та наркологія : навчально-методичний посібник [для студентів вищих навч. закладів МОЗ України] . К. : Медицина, 2019. .223 с.

14. Сонник ГТ, Напрєнко ОК, Скрипніков АМ, та ін Психіатрія і наркологія : [національний підручник для студентів вищих навч. закладів - мед. ун-тів, ін-тів та акад.]. - 3-те вид., випр. К. : Медицина, 2017. 422 с.
15. Животовська Л В, Скрипніков АМ, Скрипник ІМ, Фисун ЮО. Клініка, неврологічні та соматичні ускладнення внаслідок вживання алкоголю : навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації, лікарів-інтернів і лікарів-слушачів закладів (фак.) післядипломної освіти. Полтава : АСМІ, 2015. .131 с.
16. Кожиної ГМ, Мішієва ВД, Кожина ГМ, Мішієв ВД, Коростій ВІ. та ін Дитяча психіатрія : [підручник для студентів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації, лікарів-інтернів та лікарів-курсантів вищих мед. навч. закладів (фак.) післядиплом. освіти] . К. : Медицина, 2014. 375 с.

12. СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА

1. Розкрийте зміст ст. 3 Конституції України (1996).
2. Розкрийте зміст ст. 49 Конституції України (1996).
3. Розкрийте зміст ст. 35 «Екстрена медична допомога» Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. за № 2801-XI (зі змінами)
4. Розкрийте зміст ст. 35-1 «Первинна медична допомога» Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. за № 2801-XI (зі змінами).
5. Розкрийте зміст ст. 35-2 «Вторинна (спеціалізована) медична допомога» Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. за № 2801-XI (зі змінами).
6. Розкрийте зміст ст. 35-3 «Третинна (високоспеціалізована) медична допомога» Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. за № 2801-XI (зі змінами).
7. Розкрийте зміст ст. 35-4 «Паліативна допомога» Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. за № 2801-XI (зі змінами).
8. Розкрийте зміст ст. 35-5 «Медична реабілітація» Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. за № 2801-XI (зі змінами).
9. Розкрийте зміст ст. 35-6 «Надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини» Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. за № 2801-XI (зі змінами).
10. Перерахуйте медичні показання для надання паліативної допомоги згідно Наказу МОЗ України від 21.01.2013 р. за № 41 «Про організацію паліативної допомоги в Україні».
11. Розтлумачте зміст ст. 34 «Лікуючий лікар» Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 р. за № 2801-XI (зі змінами).
12. Сформулюйте зміст ст. 18 «Особи, які підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працевздатності» Розділу IV Закону ВР України «Про

загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23.09.1999 р. за № 1105-XIV.

13. Назвіть документ, що засвідчує тимчасову непрацездатність та перерахуйте його функції.

14. Сформулюйте основні три завдання в проведенні експертизи тимчасової непрацездатності згідно п. 2 Наказу МОЗ України від 09.04.2008 р. за № 189 «Про затвердження Положення про проведення експертизи тимчасової непрацездатності».

15. Коротко охарактеризуйте рівні проведення експертизи тимчасової непрацездатності згідно п. 4 Наказу МОЗ України від 09.04.2008 р. за № 189 «Про затвердження Положення про проведення експертизи тимчасової непрацездатності».

16. Дайте визначення термінам: «Страховий стаж», «Страховий випадок», «Страховий анамнез».

17. Розкрийте порядок видачі Листка непрацездатності працюючій особі в амбулаторно-поліклінічних умовах в термін до 120 календарних днів згідно Наказу МОЗ України від 13.11.2001 р. за № 455 «Про затвердження Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність».

18. Дайте визначення поняттям: «здоров'я людини як індивідуума» та «громадське здоров'я».

19. Охарактеризуйте основні групи здоров'я населення.

20. Перерахуйте основні групи чинників, що негативно впливають на стан здоров'я населення; розкрийте їх зміст.

21. Дайте визначення терміну «медична профілактика» та перерахуйте її види.

22. Охарактеризуйте завдання вторинної медичної профілактики та вкажіть дійові особи для її забезпечення.

23. Перерахуйте та охарактеризуйте види медичних оглядів.

24. Перерахуйте види величин в біостатистиці та дайте їх визначення.

25. Дайте визначення терміну «середні величини», перерахуйте їх види та вкажіть практичне застосування в охороні здоров'я.

26. Перерахуйте види графічних зображень та вимоги до їх побудови.

27. Види клінічних досліджень: визначення та умови проведення.

28. Дайте визначення терміну «Вірогідність результатів дослідження» та вкажіть, як оцінити коефіцієнт вірогідності при малій кількості спостережень ($n < 30$). Наведіть приклад.

29. Охарактеризуйте види взаємозв'язків поміж явищами та процесами та наведіть приклади.

30. Дайте визначення терміну «Кореляція» та наведіть приклади застосування кореляції в практичній медицині

31. Генеральна сукупність, вибірка, репрезентативність вибірки: окресліть поняття. Вимоги до вибіркової сукупності.

Перелік рекомендованої літератури

1. Менеджмент в охороні здоров'я: навчально-методичний посібник / за ред. Ю. В. Вороненська. К.: НМАПО, 2014.. 367 с.

2. Москаленко ВФ, Гульчій ОП, Голубчиков МВ. Біостатистика : підручник. К.: Книга плюс, 2009. 184 с.
3. Нові технології навчання менеджменту в медицині. Навчальний посібник /За заг.ред. Ю.В.Вороненка, Н.Г.Гайди, О.П.Мінцера, М. Мітчелла. К: Книга плюс. 2009. 416 с.
4. Голубчиков М.В., Орлова Н.М., Кравчук Н.Г. Аудит медико-статистичної інформації в стаціонарах (лекція). Практика управління закладом охорони здоров'я. .2018. .6. . С. 69-78.
5. Лехан ВМ, Вороненко ЮВ, Максименко ОП. та ін. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань : Навчальний посібник. Дніпропетровськ: АРТ-Прес, 2004. 184 с.
6. Вороненко ЮВ, Гульчій ОП, Зоріна СМ. та ін. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я. К.: Здоров'я, 2002. 357 с.
7. Столяров ГС, Вороненко ЮВ, Голубчиков МВ. Статистика охорони здоров'я: підручник. К.: КНЕУ, 2002. 230 с.
8. Вороненко ЮВ, Москаленко ВФ, Процек ОГ. та ін. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я: навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. зал. Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. 680 с.
9. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2017 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». К.: МВЦ «Медінформ», 2018. 458 с.
10. Столяров ГС, Вороненко ЮВ, Голубчиков МВ. Статистика охорони здоров'я : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. Диск. К. : КНЕУ, 2000. 187 с.
11. Москаленко ВФ, Гульчій О П, Грузєва ТС. та ін. Громадське здоров'я: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл.. З-те вид. Вінниця : Нова книга, 2013. 560 с.
12. Голубчиков МВ, Орлова НМ, Бєлікова ІВ. Актуальні проблеми та напрями реформування служби медстатистики (Лекція)// Практика управління медичним закладом 2018. 11. С.27-32.
13. Голубчиков МВ, Орлова НМ. Міжнародний досвід використання інтегральних показників для моніторингу та оцінки стану здоров'я населення (Лекція)/.Україна. Здоров'я нації. .2017. .3 (44). С. 89-94.
14. Голубчиков МВ. та ін Методика перевірки стану обліку і звітності та вірогідності статистичної інформації у лікарняних закладах: методичні рекомендації . К.: МОЗ України, 2013. 20 с.
15. Морра Імас Л.Дж., Ріст Р.К Шлях до результатів: планування та проведення ефективних оцінювань розвитку . Київ : МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІДу в Україні», 2015. . 580 с.
16. Управління охороною здоров'я (для післядипломної освіти): Навчально-методичний посібник / за ред. Ю. В. Вороненка . К.: НМАПО, 2010. 3670 с.

13. УРОЛОГІЯ

1. Пієлонефрит. Класифікація.Клінічні форми гострого пієлонефриту і їх характеристика. Форми гнійного пієлонефриту. Тактика ведення. Рентгенологічні ознаки хронічного пієлонефриту Пієлонефрит вагітних.
2. Тактика уролога.Показання до пункциї нефростомії при гострому пієлонефриті. Бактеріотоксіческий шок: причини, стадії, лікування. Особливості антибактеріальної терапії пієлонефриту. Тактика уролога при гнійному обструктивному пієлонефриті.
3. Ускладнена інфекція сечової системи: класифікація, особливості лікування. Гангrena Фурньє: етіологія, клініка, діагностика.Гострий епідидиміт: невідкладні заходи, диф. діагностика.
4. Гострий простатит: характеристика клінічних форм, ускладнення .Хронічний бактеріальний простатит: епідеміологія, клініка, діагностика, принципи терапії. Інтерстиціальний цистит: епідеміологія, етіологія, клініка. варіанти лікування
5. Сечокам'яна хвороба: епідеміологія, етіологія, клініка. Принципи діагностики та терапії нирково-кам'яної хвороби. Частота і особливість гематурії при сечокам'яній хворобі. Коралоподібні нефrolітіаз: класифікація. Клінічна картина конкременту сечоводу різної локалізації Показання до нефролітолапаксії. Показання до дистанційної літотрипсії каменів верхніх сечових шляхів.
6. Лікування хворих з конкрементами юкставезикальном і інтрамурального відділів сечоводу. Тактика уролога у хворих з конкрементами сечоводу єдиної нирки. Сучасні методи терапії каменів порожнинної системи нирки, конкрементах обох сечоводів. Показання та протипоказання для ЧПНС. Техніка виконання.
7. Травматичне пошкодження нирок: класифікація, клініка. Проникаюче поранення паренхіми нирки. Променева діагностика травм нирок. Тактика при порожнинних розривах нирки. Тактика при заочеревинної гематомі внаслідок травми нирки. Показання до нефростомії при травмах нирок.
8. Діагностика розривів сечового міхура. Тактика хірурга при внутрібрюшинном розриві сечового міхура. Тактика хірурга при внебрюшинном розриві сечового міхура. Внутрітазовая гематома: тактика хірурга.
9. Способи дренування паравезікального простору при розриві сечового міхура. Пошкодження м / міхура в акушерсько-гінекологічній практиці. Діагностика. Тактика хірурга.
10. Лікування при вогнепальній рані.
11. Тупа травма промежини. Уретроррагія - тактика уролога. Уретроррагія, гематома промежини і мошонки. Скальпована рана статевого члена. Тактика. Лікувальні заходи. Класифікація травм органів мошонки. Діагностика травм мошонки. Тактика уролога в залежності від виду пошкодження . Тактика. Лікувальні заходи.
12. Розрив кавернозного тіла - невідкладні заходи.Травма уретри. Класифікація. Роль УЗД при травмах органів сечової системи

13. Класифікація гідронефрозу. Основні причини, що призводять до гідронефрозу. Операція Хайнс-Андерсена при гідронефрозі - свідчення, техніка виконання. Операція Кальп - Де Вірд при гідронефрозі - свідчення, техніка виконання.
14. Операція Баари - свідчення, техніка виконання. Методики операцій Коена, Грекуара. Показання, техніка виконання. Операція Маркетті-Маршал-Кранца. Показання, техніка виконання.
15. Полікістоз нирок. Діагностика, лікування.
16. Нефроптоз - показання до оперативного лікування, основні види операцій.
17. Гипоспадія - класифікація, оперативне лікування. Оперативне лікування коротких структур уретри. Основні принципи резекції уретри. Основні принципи шкірних уретропластика. Оперативне лікування протяжних структур уретри
18. Операції при гідроцеле - характеристика, показання. Операція Лорда при водянці оболонок яєчка. Типи рефлюксу при варикоцеле Операція. Мармара при варикоцеле.
19. Гіперплазія простати: показання до ТУР. Доброкісна гіперплазія простати: чеспузирна простатектомія. Діагностичний алгоритм ДГПЗ: анамнез і пальцеве ректальне дослідження, лабораторное, ультразвукове, уродинамическое, рентгенологічне дослідження.
20. Протипоказання для проведення ТУРП при доброкісної гіперплазії простати. Техніка виконання ТУР простати. ТУР-синдром. Малоінвазивні методи лікування ДГПЗ.
21. Хіургія і мінімальноінвазівне технології в лікуванні ДГПЗ. Медикаментозне лікування доброкісної гіперплазії простати. Показання до ендоскопічного лікування ДГПЗ. Ускладнення доброкісної гіперплазії простати: діагностика, лікування.
22. Роль УЗД в диференціальної діагностики ДГПЗ і РПЖ. Доброкісна гіперплазія простати: чеспузирна простатектомія. Діагностичний алгоритм ДГПЗ: анамнез і пальцеве ректальне дослідження, лабораторное, ультразвукове, уродинамическое, рентгенологічне дослідження.
23. Класифікація аномалій нирок. Клінічне значення аномалій сечостатевих органів. Аномалії мисок і сечоводів: діагностика, тактика ведення.
24. Крипторхізм: діагностика, тактика, принципи лікування. Основні типи операції при крипторхізмі
25. Міхурово-сечовідний рефлюкс у дітей: діагностика, тактика ведення.
26. Нетримання сечі у жінок: діагностики. Нетримання сечі у жінок: принципи лікування. ОПН.
27. Етіологія, діагностика та лікування. Класифікація ХНН. ХНН: клініка, діагностика та лікування. Показання до еферентної терапії при ГНН та ХНН.
28. Туберкульоз верхніх сечових шляхів: клініка. Туберкульозу нирок. Класифікація стадій розвитку туберкульозу нирок. Принципи діагностики та лікування туберкульозу нирок.
29. Гіпогонадотропний гіпогонадизм. Гормонзаместительная терапія. Метаболічний синдром. Первінний та вторинний гіпогонадизм
30. Ендоскопічне лікування структур уретри: показання, види, ускладнення.

31. Рак нирки: діагностика, лікування. Види нефректомій. Доступи. Поняття «радикальна нефректомія».Папілярна пухлина балії: клініка, діагностика. Класифікація нирковоклітинного раку.
32. Радикальна нефректомія і резекція при раку нирки. Показання, техніка операції. Принципи терапії уротеліальної карциноми ниркової миски. Лікування первинно метастатичного раку нирки. Показання до резекції нирки.
33. Класифікація раку сечового міхура.Лікування малоінвазивного раку сечового міхура. Роль БЦЖ-терапії в лікуванні поверхневого раку сечового міхура Тактика хірурга при багатофокусному раку сечового міхура. Рак сечового міхура - показання до ТУР. Показання до цистектомії при раку сечового міхура. Цистектомія. Таргетная терапія.
34. Радикальна простатектомія. Показання. Техніка операції. Промежностная простаектомія. Роботассістрованная простатектомія. Діагностика раку передміхурової залози. Онкомаркер раку простати. ПСА і мультифокальна біопсія. Групи ризику пацієнтів в залежності від морфологічних даних після простатектомії.
35. Сучасна концепція лікування раку передміхурової залози Брахітерапія. Паліативні операції при раку простати - ТУР, цистостомія, нефростомія . Зовнішня променева терапія раку простати.Максимальна андрогенна блокада і інтермітуюча гормональна супрессія.
36. Симптоми нижніх сечових шляхів і сексуальна дисфункція, диффдіагностика запальних і пухлинних уражень яєчок.
37. Гематурия - верифікація джерела
38. Еректильна дисфункція. Визначення, епідеміологія. Типи еректильної дисфункції.Види соматогенної еректильної дисфункції. Характеристика артеріальної еректильної дисфункції. Характеристика венозної еректильної дисфункції. Характеристика нейрогенної еректильної дисфункції.
39. Роль цукрового діабету в розвитку еректильної дисфункції. Симптоми нижніх сечових шляхів і сексуальна дисфункція. Ендокринна еректильна дисфункція - основні причини.Поняття «рання еякуляція», методи лікування.
40. Медикаментозне лікування артеріальної еректильної дисфункції.Діагностика венозної еректильної дисфункції.
41. Хіургія венозної еректильної дисфункції.Лікування ЕД у пацієнтів після операцій на органах малого таза (радикальна простатектомія, втручання на прямій кишці. Діагностика нейрогенної еректильної дисфункції. Діагностика артеріальної еректильної дисфункції.Імплантайна хіургія еректильної дисфункції.
42. Поняття асперматизм, види. Азооспермія. сперматограмма - норма і патологія, основні параметри.
43. Роль варикоцеле в розвитку інфертильності. Сперматограмма - норма і патологія, основні параметри.
43. Юридичні та морально-етичні аспекти в корекції статі.
44. Жіноча сексуальна дисфункція
45. Пороки розвитку статевого члена і уретри.коригувальних хіургія статевого члена
46. Морфологія раку простати.

47. Стрес-інконтиненція: види операцій, потогенетическое обгрунтування. Слінгові операції при стрес-інконтиненції.
48. Оперативне лікування при стрес-інконтиненції
49. Гіперактивний сечовий міхур: етіологія, клініка, діагностика. Гіперактивний сечовий міхур: принципи, види терапії. Нейроанатомія нижніх сечових шляхів. 50. Нейродісфункція нижніх сечових шляхів: епідеміологія, етіологія, класифікація.
50. Нейростімуляція і нейромодуляції при нейрогенних дисфункціях НМП.
51. Гостра і хронічна сакральна стимуляція при порушеннях сечовипускання.
52. Інтрапузирная ін'єкційна терапія ботулінічний токсин типу А і Б при гіперактивном сечовому міхурі.
53. Синдром хронічної тазової болі: епідеміологія, етіологія, патогенез. Синдром хронічної тазової болі: клініка, діагностика, лікування.
54. Клінічна класифікація семіномних і несеміномних пухлин яєчка.
55. Оперативне лікування пухлин яєчка, в т.ч. заочеревинна лімфаденектомія. Хіміотерапія, променева терапія. Динамічне спостереження.
56. Доброїкіні новоутворення статевого члена.
57. Рак статевого члена. Класифікація, діагностика.Лікування раку статевого члена.
58. Пухлини заочеревинного простору (екстравенальні).Класифікація клінічна і морфологічна пухлин заочеревинного ространство.
59. Пухлини надниркової залози.Диференціальна діагностика пухлин надниркової залози.
60. Особливості злоякісних пухлин у людей похилого віку. Корекція статі. Юридичні та морально-етичні аспекти в корекції статі. Жіноча сексуальна дисфункція.Інтерсексуальність.

Перелік рекомендованої літератури

1. Антонов А.В. Эндовидеохирургия в урологии. Верхние мочевые пути: учеб. пособие для врачей / А.В. Антонов. - СПб.: ЭФА медика, 2004. - 80 с.
2. Бондаренко С.Г. Дифференцированный подход к выбору способа малоинвазивной хирургической коррекции гидронефроза : автореф. дис. д-ра мед. наук : 14.00.27 / С.Г. Бондаренко; Волгоград. гос. мед. ун-т. – Волгоград, 2007. – 20 с.
3. Борис Ю.Б. Методичні вказівки для лікарів-курсантів з циклу ТУ «Сучасні методи лікування сечокам'яної хвороби. Ендоурологія для урологів» / Борис Ю.Б., Боржієвський Ц.К., Боржієвський А.Ц., Воробець Д.З., Дмитрієнко В.В., Шеремета Р.З., Личковський О.Е., Пасічник С.М. // Друкарня Львівського медуніверситету, Львів, 2015, 13с.
4. Борис Ю.Б. Методичні рекомендації для практичних занять з лікарями курсантами ПАЦ «Урологія» / Борис Ю.Б., Боржієвський Ц.К., Боржієвський А.Ц., Воробець Д.З., Дмитрієнко В.В., Шеремета Р.З., Личковський О.Е., Пасічник С.М. // Друкарня Львівського медуніверситету, Львів, 2015, 71с.
5. Чухриенко Д.П. Атлас операций на органах мочеполовой системы / Чухриенко Д.П., Люлько А.В. – М.: Книга по Требованию. – 2013. – 376 с.

6. Гидронефроз / [авт. колектив: В. А. Григорян и др.] ; под ред. П. В. Глыбочко, Ю. Г. Алєева. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 202 с.
7. Пасечніков С.П. Урологія. Національний підручник для студентів вищих навчальних закладів 4 рівня акредитації / Пасечніков С.П., Возіанов С.О. Лісовий В.М., Шеремета Р.З, та ін. / Вінниця. Нова Книга 2013р. – 432 с.

14. ФТИЗІАТРІЯ

1. Збудник туберкульозу, його види і форми існування (L-форми), властивості. Поняття про персистування та реверсію мікобактерій туберкульозу.
2. Атипові мікобактерії. Класифікація. Мікобактеріози.
3. Основні епідеміологічні показники поширеності туберкульозу та їх оцінка.
4. Джерела туберкульозної інфекції. Виділення мікобактерій у навколошнє середовище.
5. Патогенез туберкульозу. Шляхи зараження та поширення мікобактерій в організмі людини. Імунітет при туберкульозі. Патоморфоз туберкульозу.
6. Клінічна класифікація туберкульозу.
7. Групи підвищеного ризику захворювання на туберкульоз.
8. Методи лабораторного виявлення мікобактерій туберкульозу. Визначення медикаментозної стійкості та її клінічне значення.
9. Методи рентгенологічного обстеження хворих на туберкульоз органів дихання.
10. “Обов’язкові” контингенти населення, які підлягають профілактичному обстеженню раз на рік.
11. Туберкулінодіагностика. Застосування туберкулінових проб у виявленні інфікованості та захворювання на туберкульоз. Проба Манту з 2 ТО ППД-Л та оцінка її результатів. “Віраж” туберкулінових проб.
12. Диференціальна діагностика післявакцинного (БЦЖ) та інфекційного імунітету у дітей і підлітків.
13. Основні принципи і методи лікування хворих на туберкульоз легень. Стандартні режими хіміотерапії.
14. Категорії лікування хворих на туберкульоз легень.
15. Критерії вилікування хворих на туберкульоз. Вилікування туберкульозу. Залишкові зміни та їх значення для виникнення рецидиву туберкульозу.
16. Хіміопрофілактика туберкульозу. Соціальна профілактика туберкульозу. Санітарна профілактика туберкульозу. Інфекційний контроль.
17. Осередки туберкульозної інфекції, їх класифікація. Поточна і заключна дезинфекція. Робота в осередку туберкульозної інфекції з профілактики та раннього виявлення туберкульозу в осіб, які перебувають в контакті з хворими на туберкульоз.
18. Вакцинація БЦЖ і БЦЖ-М, ревакцинація БЦЖ. Методика і техніка проведення вакцинації. Оцінка результатів. Ускладнення вакцинації (ревакцинації) БЦЖ.
19. Ранній період первинної туберкульозної інфекції. Туберкульоз невстановленої локалізації. Патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.

20. Первінний туберкульозний комплекс. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки.
21. Туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки. Ускладнення первінних форм туберкульозу.
22. Дисемінований туберкульоз легень. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки.
23. Вогнищевий туберкульоз легень. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки.
24. Інфільтративний туберкульоз легень. Клініко-рентгенологічні варіанти інфільтратів. Патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, наслідки. Казеозна пневмонія. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки. Туберкульома легень. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки.
25. Фіброзно-кавернозний туберкульоз легень. Причини виникнення, патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки. Циротичний туберкульоз легень. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки.
26. Ускладнення туберкульозу: кровохаркання, легенева кровотеча. Патогенез, діагностика, лікування, невідкладна допомога. Ускладнення туберкульозу: спонтанний пневмоторакс. Причини виникнення, клініка, діагностика, невідкладна допомога. Ускладнення туберкульозу: хронічне легеневе серце. Патогенез, клініка, діагностика, лікування. Ускладнення туберкульозу: амілоїдоз внутрішніх органів у хворих на туберкульоз легень. Причини виникнення, клініка, діагностика, лікування.
27. Туберкульозний плеврит (в тому числі емпієма). Патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки.
28. Міліарний туберкульоз. Патогенез, особливості клінічного перебігу, діагностика, лікування, наслідки.
29. Клінічні форми позалегеневого туберкульозу: туберкульоз нервової системи і мозкових оболонок, туберкульоз периферичних лімфатичних вузлів, туберкульоз кісток і суглобів. Клініка, діагностика, лікування. Силікотуберкульоз. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, наслідки.
30. Туберкульоз і ВІЛ/СНІД.

Перелік рекомендованої літератури

1. Перельман М И, Богадельникова И В. Фтизиатрия : учебник. – 4-е изд., перераб. и доп. М. : ГЭОТАР-Медиа, 2015. 448 с.
2. Фещенко ЮІ, Мельник ВМ, Турченко ЛВ, Лірник С В. Туберкульоз: організація діагностики, лікування, профілактики та контролю за смертністю. Київ. : Здоров'я, 2010.
3. Фещенко ЮІ, Мельник В М. Організація протитуберкульозної допомоги населенню : сучасні підходи . Київ: Здоров'я, 2012
4. Фещенко ЮІ, Черенько СО, Литвиненко НА. [та ін.]. Ведення побічних реакцій під час лікування хворих на туберкульоз та коінфекцію (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД): метод.посібник для лікарів Київ, 2016. 93 с.

5. Фещенко ЮІ, Князевич ВМ, Разнатовська ОМ., Гріцова НА. Паліативна та хоспісна допомога хворим на туберкульоз: навчальний посібник (ВНЗ IV р. а.) .Київ.2017.
6. Петренко ВІ, Долинська МГ, Разнатовська ОМ. Позалегеневий і міліарний туберкульоз у хворих на коїнфекцію ТБ ВІЛ. К.2015. 112 с.
7. Петренко ВІ, Долинська МГ, Александрін АВ, Петренко ВВ. Профілактика туберкульозу : навчальний посібник для студентів і лікарівінтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів. Київ : ТОВ «Ріджи», 2017. 88 с.
8. Потейко ПИ, Крутько ВС, Шевченко ОС, Ходош ЭМ. Туберкулез периферических лимфатических узлов / // Медицина неотложных состояний. 2013. 1. С. 151-153.
9. Статистичні дані за 2019 рік [Електронний ресурс] // Центр медицинской статистики МЗ Украины. 2019. Режим доступу до ресурсу: <http://medstat.gov.ua/ukr/statdan.html>.
10. Global tuberculosis report 2019 (2019). Geneva: World Health Organization. Available at: https://www.who.int/tb/publications/global_report/en/
11. Наказ МОЗ України від 25.02.2020 № 530 «Про затвердження стандартів охорони здоров'я при туберкульозі»

15. ХІРУРГІЯ

1. Рання діагностика та методи лікування ускладнених форм анаеробної інфекції.
2. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка та діагностика ахалазії.
3. Класифікація ПХЕС.
4. Методи діагностики ПХЕС. Роль ЕРХПГ та МРХПГ.
5. Етіологія, епідеміологія, клініка, діагностика гострого панкреатиту.
6. Консервативне та операційне лікування хворих на гострий панкреатит.
7. Шкала Ренсон у прогнозуванні перебігу гострого панкреатиту.
8. Сучасні методи діагностики неспецифічного виразкового коліту.
9. Диференційна діагностика хвороби Крота та неспецифічного виразкового коліту.
10. Класифікація гострої вісцеральної ішемії.
11. Методи діагностики вісцеральної ішемії спричиненої тромбозом або емболією мезентерійних судин.
12. Принципи хірургічного лікування гострої вісцеральної ішемії.
13. Класифікація та диференційна діагностика діабетичної мікро- та макроангіопатії.
14. Диференційна діагностика порушенії позаматкової вагітності.
15. Класифікація бойової травми живота.
16. Стадії перебігу ранового процесу.
17. Методи тимчасової зупинки зовнішньої кровотечі.
18. Методи остаточної зупинки зовнішньої кровотечі.
19. Класифікація та діагностика сепсису.
20. Клініка тампонади серця.
21. Класифікація торакальної травми.
22. Діагностика та лікування напруженого пневмотораксу.

23. Діагностика та лікування масивного гемотораксу.
24. Класифікація та диференційна діагностика діафрагмальних гриж.
25. Діагностика та лікування ехінококових кіст печінки.
26. Диференційна діагностика пошкодження органів черевної порожнини.
27. Ускладнення хірургічного лікування патології щитоподібної залози.
28. Принципи діагностики первинного гіперпаратиреозу.
29. Конвенційні та малоінвазійні методи лікування хворих на первинний гіперпаратиреоз.
30. Диференційна діагностика гострого апендициту.
31. Диференційна діагностика кишкової непрохідності.
32. Диференційна діагностика гострого калькульозного холециститу.
33. Диференційна діагностика гострого панкреатиту.
34. Класифікація опіків.
35. Невідкладна допомога пацієнтам із відмороженнями.
36. Радикальні та паліативні операції у хворих на виразкову хворобу шлунка та 12палої кишки.
37. Принципи лікування та підготовка пацієнтів до операції з приводу гігантських рубцевих вентральних гриж.
38. Клініка та діагностика защемленої грижі.
39. Класифікація геморою.
40. Хірургічне та медикаментозне лікування геморою.
41. Методи діагностики дивертикульозу.
42. Класифікація аневризм аорти.
43. Принципи парентерального харчування.

Перелік рекомендованої літератури

1. Хірургічні хвороби: Підручник / [В.І. Бондарєв, Р.В. Бондарєв, О.О. Васильєв та ін.]; За ред. П.Г. Кондратенка. – Х.: Факт, 2006. – 816 с.
2. Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Паламар І.В., Поляруш В.В., Корольова Н.Д., Подолян В.М. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навч. посіб. 3-те вид., перероб. та допов. К: Медицина, 2019. – 504 с.
3. Ермолов А.С. Абдоминальная травма / А.С. Ермолов, М.Ш. Хубутия, М.М. Абакумов. – М.: Видар, 2012. – 495 с
4. Еталони практичних навичок зі спеціальності «Хірургія»: навч. посіб. / О.Є. Бобров [та ін.] ; Нац. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. – К. : Асканія, 2011. – 157 с.
5. Клінічна хірургія / За ред. Л.Я. Ковал'чука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. – Тернопіль: «Укрмедкнига», 2000. – 504 с.
6. Лебедев, Н.В. Травма живота: учебное пособие / Н.В. Лебедев, А.Е. Клинов, А.А. Бархударов. – Москва: БИНОМ, 2016. – 64 с
7. Атлас абдоминальной хирургии: Т. 1. Хирургия печени, желчных путей, поджелудочной железы и портальной системы / Э. Итала; пер. с англ. Ю.Б. Мартова. – М.: Мед. лит., 2009 – 472 с.

8. Травма. В 3-х т. Т 1. / Дэвид В. Феличано, Кеннэт Л. Маттокс, Эрнест Е. Мур / пер. с англ.; под. ред. Л.А. Якимова, Н.Л. Матвеева – М.: Издательство Панфилова; БИНОМ. Лаборатория знаний, 2013. – с. 520.
9. Тулупов А.Н. Торакоабдоминальная травма / А.Н. Тулупов, Г.И. Синченко. – СПб : Фолиант, 2016. – 311 с.
10. Факультетська хірургія / За ред. В.О. Шідловського, М.П. Захараша. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. – 544 с.
11. Хирургические болезни и травмы в общей врачебной практике: учеб. пособие. / Суковатых Б.С., Сумин С.А., Горшунова Н.К. – М.: ГЭОТАР–Медиа, 2008. – 624 с.
12. Хирургические болезни: учебник / [М.И. Кузин, О.С. Шкроб, Н.М. Кузин и др.]; Под ред. М.И. Кузина. – [3-е изд.]. – М.: Медицина, 2002. – 784 с.
13. Хірургія / Захараш М. П. [и др.]; под ред. лауреата Гос. премии України в обл. науки и техники, чл.-кор. НАМН України, проф. М. П. Захараша ; Нац. мед. ун-т им. А. А. Богомольца. – Винница : Нова Книга, 2014. – 686 с.
14. Damage Control Management in the Polytrauma Patient / H.C. Pare, A. Peitzman, W. Schwab, P. Giannoudis. – NY.: Springer, 2017. – 338 p.

16. БІОХІМІЯ

1. Преаналітичний етап досліджень.
2. Контроль якості в клінічній лабораторії.
3. Загальний білок крові. Абсолютна та відносна гіпо- та гіперпротеїнемія.
4. Білковий спектр сироватки крові в нормі та при дис- і парапротеїнеміях.
5. Залишковий азот. Види гіпо- та гіперазотемії.
6. Сечова кислота, методи визначення. Клініко-діагностичне значення.
7. Класифікація ферментів та методи визначення їх активності. Ізоферменти.
8. Діагностика кардіоваскулярних захворювань.
9. Ферментодіагностика гепатобіліарної системи.
10. Клініко-біохімічні параметри оцінки функціонального стану нирок.
11. Діагностика цукрового діабету. Порушення толерантності до глюкози.
12. Вроджені та набуті розлади обміну вуглеводів.
13. Класифікація ліпідів та методи їх визначення. Клініко-діагностичне значення.
14. Холестерин сироватки крові. Клініко-діагностичне значення.
15. Ліпопротеїни плазми крові. Фенотипування дисліпопротеїнемій.
16. Білірубін сироватки крові. Дифдіагностика жовтяниць.
17. Обмін порфіринів в нормі та при патології.
18. Класифікація вітамінів. Гіпо- та гіпервітамінози.
19. Принципи визначення онкомаркерів та їх клінічне застосування.
20. Лабораторна діагностика порушень водно-електролітного балансу організму.
21. Показники кислотно-основного стану в нормі та при патології.
22. Біологічні функції цитокінів.
23. Коагуляційний гемостаз. Плазмові фактори зсідання.
24. Фібринолітична система. Активатори та інгібітори.

25. Антикоагулянтна система, класифікація, функції.
26. Патогенез та діагностика ендокринних захворювань.
27. Захворювання репродуктивної системи. Діагностика чоловічого беспліддя.
28. Діагностика захворювань жіночої репродуктивної системи.
29. Лабораторні тести у діагностиці патології вагітності.
30. Діагностика вроджених захворювань.

Перелік рекомендованої літератури

1. Горячковский А.М. Клиническая биохимия в лабораторной диагностике //издание 3-е. – Одесса:Экология, 2005. – 616 с.
2. Камышников В.С. Клинико-биохимическая лабораторная диагностика : [справоч.]. - [изд. 3-е] / В.С. Камышников. – М. : МЕДпресс-информ, 2009. - 896 с. 8. Клінічна біохімія:[підручник] / за заг. ред. Г.Г. Луньової. – К.: Атіка, 2013. – 1156 с.
3. Клінічна біохімія. Практикум /Лаповець Л.Є., Максимюк Г.В., Лебедь Г.Б. та ін. – Львів: Ліга-Прес, 2018. – 174 с.
4. Ковалевская С. Н., Хоровская Л. А., Петрова Н. Г. Процедура флеботомии для клинических лабораторных исследований – перспективы совершенствования преаналитического этапа лабораторного процесса // Клиническая лабораторная диагностика. – 2014. – № 8. – С. 61 - 64.
5. Кишкун А.А. Руководство по лабораторным методам диагностики / А.А. Кишкун. – М. : ГЭОТАР. – Медиа, 2007. – 800 с.
6. Мамаев А.Н. Практическая гемостазиология. – М.:Практ. Медицина, 2014. – 240 с.
7. Меньшиков В. В. Критерии оценки методик и результатов клинических лабораторных исследований // Москва: Лабора, 2011. – 327 с.
8. Меньшиков В. В. Стандартизация в клинической лабораторной медицине. Организационные и метрологические аспекты // М.: Международный общественный благотворительный фонд милосердия и здоровья, 2005. – 251 с.
9. Методы клинических лабораторных исследований /под ред. Камышникова В.С. – 6-е издание. – М.:Медпресс-информ, 2013. – 736 с.
10. Міжнародна організація по стандартизації www.iso.ch 18.Момот А.П. Принципи, методи і засоби лабораторної діагностики патології гемостазу на сучасному етапі // Лабораторна діагностика. – 2004. – №2. – С. 52-70.
11. Мошкин А. В., Долгов В. В. Обеспечение качества в клинической лабораторной диагностике. Руководство для специалистов клинической лабораторной диагностики. – М.: Медиздат, 2004. – 216 с.
12. Назаренко Г.И., Кишкун А.А. Клиническая оценка результатов лабораторных исследований.- М: Медицина, 2000. – 544 с.
13. Національний стандарт України Медичні лабораторії. Вимоги до якості та компетентності EN ISO 15189:2015, IDT. ДСТУ EN ISO 15189:2015. – Київ: ДП УкрНДНЦ. – 2015. – 46 с.
14. Основи статистичної обробки результатів досліджень для забезпечення внутрішньолабораторного та міжлабораторного контролю якості.

- Методичні рекомендації // Лаповець Л.Є., Максимюк Г.В., Ястремська О.О. та ін. –Львів, 2017.- 45 с.
15. Пётч Б., Мадленер К., Сушко А. Гемостазиология. Рациональная диагностика и терапия: Пер. с нем. – К.: Здоров'я, 2006. – 287 с.
16. Проценко В. Н. Основы обеспечения качества клинических лабораторных исследований. Пособие для врачей // Харьков, 2009. – 119 с.

17. МІКРОБІОЛОГІЯ

1. Визначення мікробіології як науки. Галузі мікробіології. Предмет і завдання медичної мікробіології.
2. Виготовлення бактеріоскопічних препаратів. Барвники та допоміжні реактиви. Прості та складні методи фарбування.
3. Бактеріологічний метод дослідження.
4. Вплив фізичних, хімічних та біологічних факторів на мікроорганізми. Стерилізація. Методи та засоби стерилізації. Контроль ефективності стерилізації. Асептика. Антисептика.
5. Явище антагонізму мікробів. Роль вітчизняних мікробіологів у розвитку вчення про антагонізм мікробів. Антибіотики, загальна характеристика.
6. Стійкість мікробів до лікарських препаратів, механізми утворення стійких форм. Методи визначення чутливості мікробів до антибіотиків.
7. Інфекція. Фактори, що зумовлюють виникнення інфекційного процесу. Роль мікроорганізмів у інфекційному процесі. Патогенність, вірулентність, одиниці виміру, методи визначення.
8. Фактори патогенності мікроорганізмів, їх загальна характеристика.
9. Фази розвитку інфекційного процесу. Механізми зараження патогенними мікроорганізмами. Періоди інфекційної хвороби.
10. Вчення про імунітет. Етапи розвитку імунології.
11. Вакцини. Історія одержання. Класифікація вакцин.
12. Анатоксини, їх одержання, очищенння, одиниці виміру, використання, оцінка.
13. Особливості біології вірусів.
14. Методи культивування вірусів.
15. Особливості патогенезу вірусних інфекцій.
16. Методи вірусологічної діагностики. Виділення та ідентифікація вірусів.
17. Коки, їх загальна характеристика. Біологічні властивості, класифікація, практичне значення.
18. Ентеробактерії, їх еволюція. Значення в розвитку патології людини. Мікробіологічна діагностика коліентериту. Ешеріхій, їх властивості. Патогенні серовари ешеріхій, їх диференціація. Мікробіологічна діагностика колі-ентериту.
19. Холерні вібріони, біологічні властивості, біовари. Патогенез і імунітет при холері. Методи мікробіологічної діагностики холери та їх оцінка. Специфічна профілактика і терапія холери.
20. Рід Шигел, біологічні властивості, класифікація. Патогенез дизентерії.

21. Бордетели, їх властивості. Збудник коклюшу, морфологічні, культуральні, антигенні властивості. Мікробіологічна діагностика і специфічна профілактика коклюшу.
22. Загальна порівняльна характеристика анаеробних бактерій, їх значення в розвитку патології людини. Особливості мікробіологічної діагностики захворювань, спричинених анаеробами. Анаеробні неклостридіальні бактерії (бактероїди та ін.), їх біологічні властивості.
23. Коринебактерії, характеристика. Еволюція коринебактерій. Біовари дифтерійних паличок. Токсиноутворення, генетичні детермінанти токсигенності. Вимірювання сили токсину. Патогенез дифтерії, імунітет. Мікробіологічна діагностика бактеріоносійства. Диференціація збудника дифтерії і сапрофітних коринебактерій.
24. Збудник дифтерії, біологічні властивості. Характеристика екзотоксину. Специфічна профілактика і терапія дифтерії. Виявлення антитоксичного імунітету.
25. Збудник туберкульозу, біологічні властивості. Мікробіологічна діагностика, профілактика, лікування.
26. Клінічна мікробіологія. Об'єкт досліджень. Предмет, завдання, методи. Критерії етіологічної ролі умовно-патогенних мікробів, виділених з патологічного осередка.
27. Внутрішньолікарняна інфекція, умови її виникнення. Властивості лікарняних ековарів мікроорганізмів. Мікробіологічна діагностика гнійно-запальних, опікових інфекцій та інфекцій ран, спричинених лікарняними штамами
28. Санітарна мікробіологія, предмет, завдання. Значення санітарної мікробіології в діяльності лікаря.
29. Принципи санітарно-мікробіологічних досліджень об'єктів навколишнього середовища, їх оцінка.
30. Санітарно-показові мікроорганізми, які використовують при оцінці якості води

Перелік рекомендованої літератури

1. Вірусологія. Навчальний посібник для лабораторних занять / В. П. Поліщук, І. Г. Будзанівська, Т. П. Шевченко та ін. — К. : ЦП «Компрінт», 2017. – 242 с.
2. Медична мікробіологія. Посібник з мікробних інфекцій: патогенез, імунітет, лабораторна діагностика та контроль: 19-е видання: у 2 томах. Том 1 / Майкл Р. Барер, Вілл Ірвінг, Ендрю Свонн, Нелюн Перера/ переклад Сергій Климнюк та інші. - Всеукраїнське спеціалізоване видавництво : Медицина, 2020. – 434с.
3. Лютя В. А., Кононов О. В. Мікробіологія з технікою мікробіологічних досліджень та основами імунології. - К.: ВСВ «Медицина», 2018. - 576 с. 3.
4. Мікробіологія з основами імунології: підручник, Данилейченко В.В., Федечко Й.М., Корнійчук О.П., Солонинко І.І.; за ред. В.В. Данилейченка, Й.М. Федечка. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 2-е вид., переробл. і допов. – 376 с.

5. Медична мікробіологія, вірусологія та імунологія (під ред. аkad. Широбокова В.П.). – Вінниця., —Нова книга. – 2011.- 951 с.
6. Мікробіологія, вірусологія та імунологія в запитаннях та відповідях ; за заг. ред.: В.П. Широбокова, С.І. Клімнюка. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. - 340 с.
7. Мікробіологія, вірусологія та імунологія (під ред. проф. Данилейченко В.В.,Корнійчук О.П). – Вінниця., —Нова книга. – 2017.- 371 с.
8. Medical Microbiology and Immunology = Медична мікробіологія та імунологія : підручник для студентів медичного, стоматологічного та фармацевтичного факультетів ВМНЗ, які навчаються англійською мовою / М. Тумків, О. Корнійчук, S. Pavliy, M. Мішина, Н. Філімонова, Н. S. Klymnyuk, I. Вовк, - Vinnytsya : Nova Knyha, 2019. - 416 р.
9. С.І. Клімнюк, І.О. Ситник, В.П. Широбоков. Практична мікробіологія : навчальний посібник; за заг.ре.: В.П. Широбокова, С.І. Клімнюка. - Вінниця : Нова Книга, 2018. - 576 с.

18. НОРМАЛЬНА АНАТОМІЯ

1. Кістки мозкового черепа, їх розвиток, з'єднання, вікові особливості.
2. Кістки лицевого черепа, їх розвиток, з'єднання, вікові особливості.
3. Основа черепа: отвори, канали, судини та нерви, що в них проходять.
4. Скронева, підскронева, крило-піднебінна ямки, їх стінки, сполучення, вміст.
5. М'язи, фасції, топографія шиї.
6. М'язи живота, піхва прямого м'яза живота, біла лінія живота, пахвинний канал (стінки, отвори, вміст).
7. Морфо-функціональна характеристика плечового суглоба, м'язи, які виконують рухи в плечовому суглобі, їх іннервация.
8. Морфо-функціональна характеристика ліктьового суглоба, артеріальна сітка ліктьового суглоба, м'язи, які виконують рухи в ліктьовому суглобі, їх іннервация.
9. Морфо-функціональна характеристика кульшового суглоба, м'язи, які виконують рухи в кульшовому суглобі, їх іннервация.
10. Морфо-функціональна характеристика колінного суглоба, артеріальна сітка колінного суглоба, м'язи, які виконують рухи в колінному суглобі, їх іннервация.
11. Язык, розвиток, вади розвитку, будова, функції, кровопостачання, іннервация.
12. Зуби, розвиток, вади розвитку, будова, кровопостачання, іннервация.
13. Шлунок, розвиток, будова, функції, кровопостачання, іннервация.
14. Печінка, розвиток, будова, функції, кровопостачання (дивна сітка печінки), іннервация.
15. Підшлункова залоза, розвиток, будова, функції, кровопостачання, іннервация.
16. Легені, розвиток, будова, функції, кровопостачання, іннервация.

17. Нирка, розвиток, вади розвитку, будова, функції, кровопостачання, іннервация.
18. Яєчко, розвиток, вади розвитку, будова, функції, кровопостачання, іннервация.
19. Яєчник, розвиток, будова, функції, кровопостачання, іннервация.
20. Матка, розвиток, вади розвитку, будова, функції, кровопостачання, іннервация.
21. Морфо-функціональні особливості спинного мозку.
22. Морфо-функціональні особливості довгастого мозку.
23. Морфо-функціональні особливості середнього мозку.
24. Морфо-функціональні особливості мозочка.
25. Морфо-функціональні особливості проміжного мозку.
26. Локалізація функціональних центрів у корі головного мозку.
27. Морфо-функціональна характеристика білої та сірої речовини кінцевого мозку.
28. Проекційні шляхи.
29. Зоровий аналізатор.
30. Слуховий аналізатор.

Перелік рекомендованої літератури

1. Леся Матешук-Вацеба. Нормальна анатомія: навчально-методичний посібник. Львів, 2019.- 432с.
2. Головацький АС, Черкесова ВГ, Сапін МР, Федонюк ЯІ. Анатомія людини у трьох томах. Віница, 2007. 312с.
3. Синельникове Р. Атлас анатомии человека в 4-х томах. М: Медицина, 2004.
4. Буссалы М. Тело человека. Анатомия и символика / Пер. с ит. А.Г. Кавтаскин. М.: Омега, 2011. 384 с.
5. Гайворонский ИВ, Петрова ТБ. Анатомия зубов человека: Учебное пособие . СПб.: Элби, 2016. .56 с.
6. Гайворонський И В, Ничипорук ГИ, Гайворонский АИ. Анатомия и физиология человека: Учебник для студентов учреждений среднего профессионального образования / И.В. Гайворонский,. М., 2013. 496 с.
7. Иваницкий МФ. Анатомия человека (с основами динамической и спортивной морфологии): Учебник. 9-е изд . М., 2014. 624 с.
8. Козлов ВИ, Гурова ОА. Анатомия человека: Учебное пособие. 3-е изд., доп. и перераб. М.: Практическая медицина, 2015. 364 с.
9. Крилова НВ. Черепные нервы. Анатомия человека в схемах и рисунках: Атлас-пособие. 5-е изд. Ереван: МИА, 2016. 96 с.
10. Крилова НВ. Мозг и проводящие пути. Анатомия человека в схемах и рисунках: Учебное пособие . Ереван: МИА, 2016. 128 с.
11. Курепина М М, Ожигова А П. Анатомия человека. М.: Владос, 2010. 383 с.
12. Любимова, З.В. Возрастная анатомия и физиология в 2 т. т.1 организм человека, его регуляторные и интегративные системы 2-е изд., пер. и доп. учебник для спо / З.В. Любимова, А.А. Никитина. — Люберцы: Юрайт, 2016. — 447 с.

13. Сапин М Р, Сивоглазов ВИ. Анатомия и физиология человека (с возрастными особенностями детского организма): Учебник для студ. образоват. учреждений сред. проф. образования . М.: ИЦ Академия, 2009. . 384 с.
14. Сапин МР. Анатомия человека (с элементами физиологии) . М.: Медицина, 2003.- 432 с.
15. Сапин МР, Билич ГЛ. Нормальная анатомия человека. Учебник. В 2 кн. Кн. 1. Ереван: МИА, 2010. . 480 с.

19. НОРМАЛЬНА ФІЗІОЛОГІЯ

1. Оцінка впливу характеру харчування на здоров'я нащадків.
2. Оцінка впливу стресу на здоров'я нащадків.
3. Фізіологічні основи стресу, роль стресу і дистресу під час вагітності.
4. Роль стресу на структурно-функціональну систему «організм матері-плацента-плід».
5. Оцінка впливу характеру харчування на здоров'я нащадків у аспекті персоналізованої медицини.
6. Впливу стресу на функціональну активність білої жирової тканини нащадків.
7. Впливу стресу на функціональну активність бурої жирової тканини нащадків.
8. Впливу гіперкалорійного нутрієнтного складу їжі вагітної на функціональну активність білої жирової тканини нащадків.
9. Впливу гіперкалорійного нутрієнтного складу їжі вагітної на функціональну активність бурої жирової тканини нащадків.
10. Вплив гіперкалорійного нутрієнтного складу їжі на гепатоцелюлярну реорганізацію у нащадків
11. Фізіологічна активність жирової тканини у аспекті вікових змін.
12. Фізіологічна активність жирової тканини та її взаємодія з гіпоталамо-гіпофізарно-наднирниковою віссю.
13. Вплив пренатального стресу та нераціонального харчування на активність жирової тканини та печінки.
14. Адаптаційно-компенсаторні механізми адипоцитарної проліферації та їх біомаркери ранніх порушень в організмі.
15. Фізіологічні засади ембріонального походження хвороб.
16. Дослідження функціональної активності плаценти для формування фетального метаболізму.
17. Порівняння функціонування фетальної гіпоталамо-гіпофізарно-адреналової осі у різні періоди гестації.
18. Дослідження синдрому пренатального стресу або синдрому стресованих нащадків («Stressed Offspring Syndrome», «SOS-синдром») за умов експериментального моделювання.
19. Дослідження факторів ризику перепрограмування регулювальних систем плода із формуванням «спотвореного метаболічного фенотипу» у нащадків.
20. Чинники довкілля як чинники ризику фізіологічних зрушень.
21. Вплив важких металів на показники гомеостазу організму.

22. Вплив дисбалансу есенціальних мікроелементів на показники гомеостазу організму.
23. Вплив екологічних чинників на репродуктивне здоров'я жінок.
24. Дослідження вмісту токсичних (свинцю, кадмію) та есенціальних (міді, цинку) мікроелементів у крові жінок.
25. Оцінка зв'язків між вмістом мікроелементів у крові жінок та ризиком виникнення ускладнень в різні триместри гестації.
26. Шляхи прогнозування та розрахунку індивідуального ризику розвитку гестаційних ускладнень.
27. Організаційно-методичні аспекти медичного спостереження за перебігом вагітності в контексті впливу мікроелементів як чинників ризику.
28. Алгоритм фізіологічного моніторингу здоров'я за показниками вмісту в крові токсичних і есенціальних мікроелементів.
29. Сучасні засади фізіологічного моніторингу здоров'я нащадків за умов впливу ксенобіотиків.
30. Організація фізіологічного моніторингу перебігу вагітності з метою прогнозування індивідуального ризику розвитку гестаційних ускладнень

Перелік рекомендованої літератури

1. Фізіологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів / В.Г. Шевчук, В.М. Мороз, С.М. Белан, Йолтухівський М.В. [та ін.]; за редакцією В.Г. Шевчука. – Вінниця : Нова Книга, 2015.
2. Аббас Ф.К. та ін. Основи імунології. Функції та розлади імунної системи. Медицина, Київ, 2020, 328 с.
3. Сабо Ш., Сабо К., Заячківська О. Стрес: від Ганса Сельє до сьогодні. Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2019.- 120 с.
4. Фізіологія дихання. Методичні вказівки до практичних занять для докторів філософії медичного факультету / к.м.н. доц. О.І. Мельник, к.м.н., доц. О.І. Чупашко, к.м.н., доц. Ю.С. Петришин. За редакцією д.мед.н., проф., член-кореспондента НАМН України, Заслуженого діяча науки і техніки України, М.Р. Гжеґоцького. Львів. – 2017 - 45 с.
5. Фізіологія крові: методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи для студентів (магістрів) медичного факультету (IV семестр навчання) / [Н.В. Суходольська, С.М. Ковальчук, І.Є. Дзісь, Р.О. Піняжко] // за ред.: О.С. Заячківської. – Львів: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2021. – 60 с.
6. Фізіологія кровообігу системи. Методичні вказівки для докторів філософії медичного факультету (магістерський рівень) / ас. Ковальчук І.М., за редакцією д.м.н., проф. Заячківської О.С. – Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького. - Львів. 2017. - 91ст.
7. Фізіологія процесів виділення. Методичні вказівки до практичних занять для докторів філософії медичного факультету (магістерський рівень) / к.мед.н., ас. Погорецька Я. О.. За редакцією д.м.н., проф. Заячківської О.С. –

- Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького.
Львів. 2017. – 40 с.
8. USMLE STEP 1. QBank, 2018.
  9. STEP 1/ Lecture Notes 2018 Physiology. Kaplan Medical. 2018, 425 p.

20. ПАТОЛОГІЧНА АНАТОМІЯ

1. Рівні дослідження структурних основ хвороб, основні методи патоморфологічних досліджень.
2. Морфогенез та морфологія дистрофій.
3. Пошкодження і загибель клітин та тканин. Некроз і апоптоз – морфологічні прояви смерті клітини.
4. Морфологія та наслідки порушень при різних видах гіперемії.
5. Морфогенез та патоморфологія ішемії та інфаркту.
6. Визначення та морфогенез видів кровотечі, крововиливу.
7. Патоморфологія, види, наслідки тромбозу, емболії та ДВЗ-синдрому.
8. Визначення, види, морфологічна характеристика, клінічне значення ексудативного та продуктивного запалення.
9. Морфологічна характеристика різних видів гіперчутливості.
10. Визначення, загальна морфологічна характеристика процесів адаптації та компенсації.
11. Види регенерації: фізіологічна, репаративна, патологічна, морфогенез регенераторного процесу.
12. Визначення пухлинного росту. Сучасні теорії канцерогенезу. Визначення дисплазії, її види, роль дисплазії у канцерогенезі. Морфогенез та гістогенез пухлин. Види росту пухлин.
13. Загальна характеристика та номенклатура пухлин з тканин, що походять з епітелію.
14. Загальна характеристика та номенклатура пухлин тканин, що походять з мезенхіми.
15. Морфологічні особливості пухлин з тканин, що походять з мезенхіми.
16. Морфологічні особливості пухлин нервової тканини.
17. Морфологічні особливості пухлин, що походять із меланін-утворюючої тканини. Невуси, їх різновиди. Меланоми, її морфологічні форми
18. Визначення, класифікація, загальна морфологічна характеристика лейкозів та лімфом.
19. Визначення, класифікація та морфологічна характеристика анемій, тромбоцитопеній та тромбоцитопатій, коагулопатій.
20. Визначення атеросклерозу, фактори ризику, сучасні теорії. Морфогенез атеросклерозу. Клініко-морфологічні форми атеросклерозу
21. Морфологічна характеристика, ускладнення, причини смерті при гострій та хронічній ішемічній хворобі серця.
22. Гіpertонічна хвороба та вторинні артеріальні гіpertензії: визначення, фактори ризику, морфологічні зміни.

23. Морфологічна характеристика, наслідки ішемічного та геморагічного інсульту.
24. Етіологія, класифікація, морфогенез, морфологічна характеристика ревматизму. Ендокардит, міокардит, перикардит і панкардит: класифікація, морфологічна характеристика, ускладнення.
25. Морфологія суглобових проявів (стадії прогресування ревматоїдного поліартриту), ускладнення і наслідки ревматоїдного артриту та хвороби Бехтерева
26. Морфогенез, патоморфологія, ускладнення та причини смерті при системних хворобах сполучної тканини (системному червоному вовчаку, системному склерозі, дерматоміозиті).
27. Патоморфологія системних та АНЦА-асоційовані васкулітів: вузликового періартеріту, артеріту Такаясу, скроневого (гіантоклітинного) артеріту, облітераційного тромбангіту, хвороби Кавасакі, пурпuri Шенляйн-Геноха, хвороби і синдрому Рейно, мікроскопічного поліангіту, гранулематозу з поліангітом (Вегенера), еозинофільногранулематозу з поліангітом (синдром Черджа-Строса).
28. Морфологічні прояви та ускладнення пневмоній: лобарної,вогнищової та інтерстиційної пневмоній.
29. Морфологічна характеристика та ускладнення хронічних неспецифічних захворювань легень (хронічного бронхіту, хронічної обструктивної емфіземи, бронхоектатичної хвороби, бронхіальної астми).
30. Морфологічна характеристика хронічних дифузних інтерстиційних хвороб легень.
31. Морфологічна характеристика пухлин верхніх дихальних шляхів, раку легень.
32. Морфологічна характеристика гострого та хронічного гастритів.
33. Етіологія, класифікація, патоморфологічні прояви та ускладнення виразкової хвороби.
34. Рак шлунка. Макроскопічні і гістологічні форми. Особливості метастазування.
35. Патоморфологія та диференційна діагностика неспецифічного виразкового коліту та хвороби Крона.
36. Клініко-морфологічні форми та ускладнення апендициту.
37. Синдром мальабсорції: причини, морфологічні прояви.
38. Пухлини кишki: патоморфологічна характеристика, особливості пухлинного росту та метастазування.
39. Морфологічна характеристика, прогноз стеатозу печінки.
40. Визначення, морфологічна характеристика, прогноз токсичної дистрофії печінки.
41. Морфогенез, форми, морфологічна характеристика гострого та хронічного гепатиту.
42. Морфологічна характеристика найважливіших типів цирозу.
43. Рак печінки, патоморфологічна характеристика.
44. Патоморфологія жовчно-кам'яної хвороби, гострого та хронічного холециститу.

45. Морфологічна характеристика, ускладнення гострого та хронічного панкреатиту.

46. Сучасна клініко-морфологічна класифікація хвороб нирок. Морфологічна характеристика та наслідки гломерулопатій (після стрептококового гломерулонефриту, швидко прогресуючого, хронічного гломерулонефриту, ідіопатичного нефротичного синдрому, мембранозної нефропатії, фокального сегментарного склерозу).

47. Морфологічна характеристика, прогноз гострої та хронічної ниркової недостатності.

48. Морфологічна характеристика, прогноз тубуло-інтерстиційного нефриту, гострого та хронічного пілонефриту, нефролітіазу.

49. Морфологічні особливості пухлин нирок і сечового міхура.

50. Морфологічна характеристика, наслідки запальних захворювань, передракових процесів та пухлин шийки матки, ендометрія та міометрія, молочних залоз.

51. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки доброкісної нодулярної гіперплазії та раку передміхурової залози.

52. Класифікація, морфологічна діагностика, ускладнення і наслідки ектопічної вагітності.

53. Інфекції що передаються статевим шляхом (сифіліс, гонорея, папіломавірусна інфекція, хламідіоз, уреаплазмоз, трихомоніаз).

54. Пренатальна патологія (гаметопатії, бласто-, ембріо-, фетопатії).

55. Перинатальна патологія (асфіксія плода та новонародженого, пологова травма, внутрішньочерепні крововиливи, інфекційні захворювання TORCH-комплексу, вроджений сифіліс).

56. Морфологічна характеристика, ускладнення та причини смерті при захворюваннях гіпоталамо-гіпофізарної системи (хвороба Іценко-Кушинга, акромегалія, нецукровий діабет).

57. Морфологічна характеристика та ускладнення цукрового діабету. Морфологічна характеристика діабетичної макро- та мікроангіопатії.

58. Морфологічна характеристика та ускладнення захворювань щитовидної залози (мультинодулярний зоб, хвороба Грейвса, гіпотиреоїдизм, тиреоїдит Хашімото).

59. Морфологічна характеристика та ускладнення нейродегенеративних захворювань нервової системи: хвороби Альцгеймера, розсіяного склероза, бокового аміотрофічного склерозу, постреанімаційної енцефалопатії.

60. Захворювання шкіри: термінологія, що відображає патологію шкіри. Морфологічна характеристика запальних та міхурцевих захворювань шкіри (екзематозний дерматит, нейродерміт, псоріаз, вітряна віспа та оперізуючий лишай, герпетиформний дерматит, пемфігус, бульозний пемфігоїд, мультиформна еритема).

61. Загальна характеристика інфекційного процесу: вхідні ворота інфекції, первинний інфекційний комплекс, поширення і дисемінація, шляхи передачі збудників інфекційних хвороб. Варіанти місцевих і загальних реакцій при інфекціях.

62. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при кишкових інфекціях (бактеріальній дизентерії, черевному тифі, сальмонельозі, йерсініозі).
63. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при респіраторних вірусних інфекціях.
64. Морфологічна характеристика, ускладнення пріонових уражень ЦНС.
65. Морфологічна характеристика, ускладнення, причини смерті при ВІЛ/СНІДі.
66. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при дитячих інфекціях (кору, інфекційному мононуклеозі, епідемічному паротиті, дифтерії, скарлатині, кашлюку, поліомієліті, вітряній віспі).
67. Морфологічна характеристика, ускладнення, наслідки, причини смерті при туберкульозі (первинному, після первинному гематогенному та вторинному).
68. Клініко-анатомічні форми сепсису: септицемія, септикопіемія, септичний (інфекційний) ендокардит.
69. Морфологічна характеристика, ускладнення, причини смерті при особливо небезпечних інфекціях; чума, туляремія, сибірка, холера.
70. Патологічна анатомія грибкових інфекцій: дерматомікозів, актиномікозу, кандидозу, аспергільозу.

Перелік рекомендованої літератури

1. Патоморфологія: нац. Підруч. / В.Д.Марковський, В.О.Туманський І.В. Сорокіна П20 та ін.,за ред. В.Д.Марковського, В.О.Туманського. — К.: ВСВ «Медицина»,».2015 — 936с., кольор.вид. ISBN 978-617-505-450-5.
2. Шлопов В. Г. Патологічна анатомія : підручник / В. Г. Шлопов. - Вінниця : Нова Книга, 2004. - 768 с.
3. Гасюк А.П. Загальна та спеціальна патологічна анатомія (рейтингова система): навч. посіб. / А. П. Гасюк [и др.]. - Полтава : Українська медична стоматологічна академія, 2004. - 309 с.
4. Зербіно Д.Д., Багрій М.М., Боднар Я.Я., Діброва В.А. Атлас. Патоморфологія. Гістологія. Вінниця. НОВА КНИГА. –2016. – 800с.
5. Клітт Э. Атлас патологии : пер с англ. / Э. Клітт. - Элбі СПб, 2010. – 532 с. Основи патології за Роббінсом. У 2 томах. Переклад 10-го англійського видання / В Кумар, А.К. Аббас, Д.К. Астер– «Медицина». – 2019. – 420 с.
6. Пальцев М. А. Атлас по патологической анатомии. / М.А. Пальцев, А. Б. Пономарев, Берестова А. В. – М. Медицина, 2007. – 432 с: ил.
7. Патологічна анатомія: Підручник / Струков А.І., Серов В.В. / Пер. з рос. 4-го вид., стереотипне. – Х.: Факт, 2004. – 864 с., іл..
8. Пауков, В. С. Патологическая анатомия: учебник. В 2-х томах. Том 2. Частная патология / В. С. Пауков, Е. А. Коган, Б. Б. Салтыков; под ред. В. С. Паукова. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015.
9. Синельников А. Я. Атлас макроскопической патологии человека. — М.: РИА «Новая волна»: Издатель Умеренков, 2007. — 320 с: ил.
10. Kumar V. Robbins Basic Pathology / Kumar V., Abbas A.K., Aster J.C. – Canada: Elsevier Health Sciences, 2013 – 910 р.

11. Anderson's Pathology // Edited by John M. Kissane. The C.V. Mosby Company. – Toronto – Philadelphia, 1990. –2196 р.

21. ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ

1. Патофізіологія як наука: визначення, предмет і завдання, зв'язок з іншими науками, значення для клініки. Методи патофізіології. Експеримент: визначення, види експерименту, їх характеристика.
2. Основні етапи проведення експериментальних досліджень. Сучасні методи і методики моделювання патологічних процесів.
3. Основні поняття нозології - здоров'я, хвороба, патологічний стан, патологічний процес, типовий патологічний процес, патологічна реакція: визначення, приклади.
4. Класифікація етіологічних чинників, поняття про фактори ризику. „Хвороби цивілізації”. Принципи етіотропної, патогенетичної і симптоматичної терапії.
5. Патогенез: визначення . Патологічні (руйнівні) і пристосувально - компенсаторні (захисні) явища в патогенезі.
6. Причинно-наслідкові зв'язки, роль *circulus vitiosus* в патогенезі; поняття про головну та другорядні ланки патогенезу.
7. Реактивність та резистентність: визначення, види та механізми, що їх забезпечують.
8. Алергія: визначення, принципи класифікації алергічних реакцій.
9. Алергени: визначення, класифікація і характеристика. Шляхи проникнення до організму
10. Пошкодження клітини, принципи класифікації. Універсальні механізми клітинного пошкодження.
11. Артеріальна гіперемія: визначення, види, причини і механізми розвитку, прояви, наслідки.
12. Ішемія: визначення, види, причини, механізми розвитку, прояви, наслідки. Механізми ішемічного пошкодження клітин.
13. Тромбоз: визначення, причини, механізми розвитку, прояви, наслідки; види тромбів.
14. Запалення: визначення поняття, етіологія, принципи класифікації.
15. Загальні прояви та місцеві ознаки запалення, механізм їх виникнення.
16. Альтерация: визначення, види, причини, механізми.
17. Зміни місцевого кровообігу в осередку запалення (за Ю. Конгеймом), патогенез окремих стадій судинної реакції.
18. Ексудація в осередку запалення: визначення, причини і механізми. Види ексудатів.
19. Еміграція лейкоцитів в осередку запалення: причини, механізми і послідовність, і еміграції лейкоцитів.
20. Медіатори запалення: види, механізми утворення, характеристика їх біологічних ефектів.
21. Лейкоз: визначення поняття, принципи класифікації, етіологія і патогенез
22. Ішемічна хвороба серця. Визначення, види, етіологія, патогенез, клінічні прояви.

23. Етіологія, патогенез проявів та ускладнень інфаркту міокарду.
24. Первина АГ як мультифакторіальне захворювання; сучасні уявлення про етіологію та патогенез гіпertonічної хвороби.
25. Недостатність зовнішнього дихання: визначення поняття, принципи класифікації.
26. Порушення альвеолярної вентиляції. обструктивні та рестриктивні механізми розвитку.
27. Причини і механізми порушення травлення в порожнині рота та слизовиділення.
28. Гіпоксія: визначення поняття, класифікація, етіологія, патогенез. Патологічні зміни та пристосувально-компенсаторні реакції при гіпоксії.
29. Причини, механізми, клінічні прояви недостатності антитоксичної функції печінки.
30. Синдром хронічної ниркової недостатності: визначення поняття, причини та механізми розвитку, клінічні прояви.

Перелік рекомендованої літератури

1. Атаман О. В. Патофізіологія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. У 2-х т. Т. 1 : Загальна патологія / О. В. Атаман. - - 2-ге вид. - Вінниця : Нова книга, 2016. - 580 с.
2. Атаман О. В. Патофізіологія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. У 2-х т. Т. 2 : Патофізіологія органів і систем / О. В. Атаман. - 2-ге вид. - Вінниця : Нова книга, 2016. - 448 с.
3. Атаман О. В. Патологічна фізіологія в запитаннях і відповідях : навчальний посібник / О. В. Атаман. - 5-те вид. - Вінниця : Нова книга, 2017. - 512 с.
4. Патологічна фізіологія: Підручник. /Під ред. М.С.Регеда, А.І. Березнякова. - Видання друге доп. та перероб. Львів, 2011. - 490 с.
5. Патофізіологія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Ю. В. Биць, Г. М. Бутенко [та ін.] ; за ред.: М. Н. Зайка, Ю. В. Биця, М. В. Кришталя. - 6-е вид., перероб. і допов. - Київ : Медицина, 2017. - 737 с.
6. General and clinical pathophysiology: textbook for students of higher educational institutions, of IV th level of accreditation / A. V. Kubyshkin [et al.] ; ed. by.: A. V. Kubyshkin, A. I. Gozhenko ; рец.: N. V. Krishtal, N. K. Kazimirko. - 2nd ed. - Vinnytsya : Nova Knyha Publishers, 2016. - 656 p.
7. Pathophysiology=Патофізіологія : підручник для мед. ВНЗ IV р. а. Затверджено МОН / за ред. М.В. Кришталя, В.А. Міхньова. - Київ : Медицина, 2017. - 656 с.
8. Simeonova N. K. Pathophysiology=Патофізіологія : textbook for students of higher medical educational institutions of the III-IV accreditation levels / N. K. Simeonova ; ed. by V. A. Mikhnev. – 3rd ed. - Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2017. - 544 p.
9. Основи патології за Роббінсом: у 2 томах. Том 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; наукові редактори перекладу І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко; переклад 10-го англ. видання. - К.: Медицина, 2019. - 420с.